Библиотека

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 163 (7. 252) ◉ 1990 йил 21 июль, шанба ◉ Баҳоси 3 тийин.

◉ МУРАББИИ. «Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 3-босмахонаси босма цехининг устаси Н. Ғаниев шогирдлари даврасида.

Т. Каримов сурати.

КПСС Марказий назорат комиссияси аъзоси этиб сайланди

АҚЛ-ИДРОК БИЛАН ИШЛАЙЛИК

◉ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVIII съезди делегатлари ўз иш жойларига қайтиб келиб, съезд руҳи мунозараларини давом эттирмоқдалар. Бошланғич партия ташкилотларида коммунистлар билан учрашиб, съезд таассуротлари билан ўртоқлашмоқдалар. Бутуниттифоқ коммунистларининг катта анжуманига сайланган вакил жамоа аҳлининг ишончини оқлай олдими! Улар орасида КПСС Марказий назорат комиссиясига сайланганлар ҳам бўлди. Улар фаолиятида ўзгариш қандай ифода топади! Шундай саволлар билан КПСС Марказий назорат комиссияси аъзоси, «Фотон» электрон-техника ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси А. Н. Умаровга мурожаат қилдик.

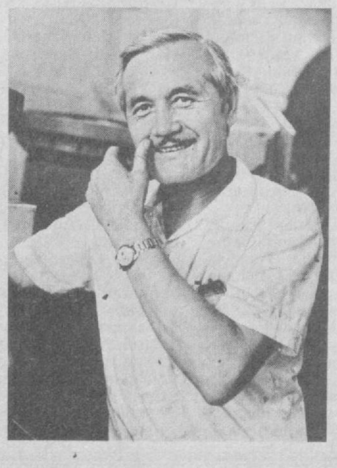

— Ишчилар сафидан вакил бўлиб борганим учун, кўплар қатори бошланғич партия ташкилотининг фаолияти, келгуси тақдири нима кечади деган савол ўйлантирарди. Шунинг учун съездда кўпроқ бошланғич партия ташкилотларининг котибларига сўз берилишини кутдик. Гарчи ишчи синфидан делегат кам иштирок этган бўлса-да (11 фоиз) сўз берилишида ҳам шундай камчилик ҳолат юз берди.

— Сиз айтаётган ўша делегатларнинг съезд ишига таъсири қандай бўлди?

— Ҳамма гап шунда-да! Аввало дастлабки уч кунимиз жуда зерикарли тусда ўтди. Обдон ҳисоботларни тингладик. Ана ундан кейин баҳс, мунозара юриш иб кетди. Кўриб чиқиладиган масала юзасидан тайёрланган ҳужжатни негадир бизга беришмади. Ваҳоланки, бу раҳбариятнинг қўлида бор эди. Биринчи олган таассуротимиз — съезд тартибсиз суратда ўтарди. Шунинг учун бўлса керак, съездни тайёрлаш комиссияси билан учрашганимизда ҳақиқатда пухта тайёргарлик кўриб улгурмаганини айтишди. Шошилинч чақирилгани туфайли ҳам ҳатто Сиёсий бюро унга яхшироқ тайёрланмабди.

— Акмал Нарзиевич, суҳбатимизни съездан гўё кўнгли тўлмаган оҳангда бошладингиз. Сабаби нимада?

— Тўғри топдингиз, ростдан ҳам съезд ишидан кўнглим тўлмади. Биз ўзбекистонлик делегатлар асосий масала қилиб миллий масаланинг ҳал қилинишини съездга қўйган эдик. Ўшда содир бўлаётган воқеалардан хабарингиз бор. Жумҳуриятимиз Президенти айтганидек, унга сиёсий баҳо бериб, тезкор ҳал этиш керак эди. Лекин бундай бўлмади. Яна ўша ҳар куни ҳаммамизни ташвишга солаётган Орол. Энг қизиғи, Орол ва Чернобиль фожиаларининг олдини олиш масаласи кўтарилиб, ёнма-ён қилиб қўйилган муаммонинг бири ечиладиган бўлди-ю, Орол муаммоси яна ўз ҳолича қолди.

— Демак, делегатларимизнинг шунча уринишлари зое кетибди-да?!

—Йўқ. Секция йиғилишларида ўзбекистонлик ҳар бир вакил фаол қатнашди. Уч-тўрт марталаб сўз олишди. Нимаики дардимиз бор, барини тўкиб солдик. Танаффус пайтларида Марказий Комитет раҳбарларига ҳам, Сиёсий бюро аъзоларига ҳам муаммомизни ҳал қилишларини талаб қилдик. Ҳатто Орол бўйича комиссия тузилмагандан сўнг, М. С. Горбачевдан энди бу ёғи нима бўлишини сўраганимизда, у Сибирь дарёлари керак, бошқа жойларга ҳам сув керак деган жавобни берди.

— Сизнингча, бундай муаммоларни энди қандай ҳал этиш керак?

— Иш олиб борган секциялар қатор қарорлар қабул қилди. Съезд тасдиқлаган комиссиялар мазкур қарорлар бажарилишини назорат қилади.

Яна ҳали айтганимдек, делегатларимиз съездда бирлашиб, масалаларни кескин қўйдилар. Қўлни қўлга бериб, ҳамжиҳат иш олиб боришимиз керак. Энди давр ҳар биримиздан ақл-идрокни олдинга суриб, бирлашиб иш кўрмоғимизни талаб қилади.

— Акмал Нарзиевич, КПСС Марказий назорат комиссиясига аъзо бўлибсиз. Муштарийларимиз номидан Сизни қутлаймиз. Сизнинг тасаввурингизда марказий партия органининг аъзоси қандай вазифалар устида ишлаши керак?

— Очиғи, бундай нуфузли комиссияга сайланаман деб кутмаган эдим. Вазифага келсак, съезд қабул қилган резолюция ва қарорларнинг амалга оширилиши учун курашиш керак. Мана кеча ушбу комиссия тўғрисидаги Низом матбуотда эълон қилинди. Эътибор билан танишгудек бўлсангиз, комиссиянинг иши ҳозирги пайтда naқадар зарурлигига ишонч ҳосил қиласиз. Масалан, унда ўша партия ташкилотларининг обрўси ва мустақиллигини ошириш, коммунистнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, қарорларни коммунистларнинг бажаришларини кузатиб бориш каби муҳим вазифалар киритилганини кўрасиз. Бу энди ҳар жумҳуриятда коммунистлар томонидан амалга оширилса, амалдаги ҳақиқий вазифасини ўтаган бўлади.

Умуман партиянинг обрў-эътибори ҳозирги пайтда амалий ишларга боғлиқ. Бу жумҳуриятимиз партия ташкилотининг ибратли ишларида яққол кўзга ташланди. Ўзбекистон Компартиясининг обрўсини Президентимиз И. А. Каримов Москвада бўлиб ўтган матбуот конференциясида салмоқли рақамлар билан далиллаб ўтди. Юқори партия органларининг аъзолари эса жойларда фаол тушунтириш ишлари олиб боришлари, ўз фаолиятлари билан Марказий Комитет қарорларининг бажарилишини таъминлашлари керак. Хусусан, мен аъзо бўлган комиссия Низомида айтилганидек, «КПСС Марказий назорат комиссияси ишларни ошкора олиб боради, ўз фаолияти тўғрисида партия ташкилотларига мунтазам хабар бериб туради...»

— КПСС XXVIII съезди олдидан Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди давом этади, деган фикрлар бор эди. Сизнингча жумҳурият съезди яна давом этиши мумкинми?

— Ҳа, бу ҳақда Президентимиз И. А. Каримов агар марказда консерватив кучлар ғолиб чиқса, давом этади деган эди. Лекин бу нарса содир бўлмади. Шунда ҳам барча делегатлар эмас, фақат XXVIII съезд иштирокчилари билан ўтиши керак.

— Съездда муҳим ҳужжатлардан бири — КПСС Устави тасдиқланди. Устав илгаригисидан қайси томонлари билан кучли?

— Ҳақиқатан кўп ўзгаришлар бўлди. Деярли ярмидан кўпи ўзгарди. Лекин қайси томонга? Съездолди мунозараларида аъзолик бадалининг 50 фоизигача бўлган қисмини бошланғич ташкилотларга қолдириш таклиф этилаётган эди. Коммунистларимизнинг бу фикрини съездга етказишнинг иложи бўлмади. Кўпчилик делегатлар 50 фоизидан ортиқроғини қолдиришни, қолдирганда ҳам район ёки шаҳар партия комитетлари ҳисобига ўтказишни ёқлаб овоз бердилар. Партия аппарати билан, такрорлайман марказ билан оддий коммунистларнинг алоқаси қанчалик узилиб қолганлиги яққол кўзга ташланди.

— КПСС Уставининг янги таҳриридан нималар кутган эдингиз?

— Бошланғич партия ташкилотлари ва уларнинг котиблари учун аниқ амалий дастурни. Партиянинг юқори органи бу съезд, асоси—бошланғич ташкилот. Асоси бўлмаса партиянинг на қуйи, на юқориси бўлади. Шундай экан, эътиборни ушбу асосни мустаҳкамлашга қаратиш керак эди.

— XXVIII съезд ишлаб чиққан инсонпарвар, демократик социализм сари дастурий баёнот партия мавқеини тиклашда асосий омил бўлади, деб ишонасизми?

— Мазкур баёнот ҳаракат дастури эмас. Айнан ўша дастургина ҳал қилувчи омил бўлиши мумкин эди. Лекин унинг ишлаб чиқилиши негадир кейинга сурилди. Делегатларнинг аксарияти 1991 йилнинг иккинчи ярми дейилган муддатга эътироз билдирдилар. Лекин нафи бўлгани йўқ. Дастурни ишлаб чиқиш энди келгуси йилнинг иккинчи ярмига қолдирилди.

Умуман қайси бир соҳада бўлмасин бошланғич партия ташкилотларидаги қайта қуриш асосий роль ўйнайди. Уни амалга ошириш, силжитиш эса кўпроқ коммунистларнинг ҳаракатига, ишига боғлиқ. Съезд кўплаб қарорлар қабул қилди. Энди муҳими, бу қарорларни пайсалга солмай, зудлик билан ҳаётга тадбиқ эта билишимиз шарт.

Суҳбатдош **Ф. ҲУСАНОВА.**

Тонгги рўзномаларда

◉ КПСС XXVIII съездида тасдиқланган КПСС Марказий назорат комиссияси тўғрисида Низом, «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида» Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Қонуни ҳамда мазкур Қонунни кучга киритиш тартиби ҳақида СССР Олий Советининг қарори эълон қилинган.

◉ Мамлакатимиз ҳаётига доир янгиликлар, чет эллардан олинган телеграммалар берилган.

Киров райони:

Янгиликлар, воқеалар, хушхабарлар

Хўжалик ҳисобида

◉ РАЙОНДАГИ 2515-автоколонна жамоаси хўжалик ҳисоби асосида ишлаб, самарали ютуқларни қўлга киритмоқда. Ҳозир корхонанинг 300 дан ошиқ юк машиналари турли манзиллар бўйлаб юкларни ўз вақтида элтиб бериб буюртмачилар таҳсинига сазовор бўлишмоқда. Бунда илғор ҳайдовчилардан Б. Нуъмонов, Р. Акбаров, В. Михайлов, Т. Икромов, М. Тожиддиновлар барча ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқдалар.

Хушбичим либослар

◉ ЎЗБЕКИСТОН ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг чеварлари бугунги кунда 26 хилда янги нусхадаги кийим-кечакларни тайёрлаб беришмоқда. Шундан ўн тўққизтаси хотин-қизлар, олтитаси эркаклар учун мўлжалланган.

БУГУН бирлашма меҳнаткашлари ўн беш хил аёллар ва беш хил эркаклар учун тайёрланган тайёр маҳсулотлардан савдо шохобчаларига 20 минг сўмлик юбордилар. Бунда ҳамкасбларига ҳамиша ўрнак бўлаётган Ўзбекистон Компартияси XXII съезди делегати М. Ходиева, Ленин ордени нишондори Г. Закритная каби илғорлар ўрнак бўлишмоқда.

Бирлашмада инсон омилига катта эътибор берилмоқда. Бугунгача 600 ишчи, хизматчи ўлкамиз ва мамлакатимизнинг турли бурчакларидаги сўлим оромгоҳларда дам олиб қайтишди. Бир ярим мингдан ортиқ меҳнаткашлар эса хорижий мамлакатларда туристик сафарда бўлишди.

Жаҳоннинг саксон мамлакатидан

◉ ЎЗБЕКИСТОН ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси шаҳримиз меҳнаткашлари ва азиз меҳмонларимизнинг севимли жойларидан бирига айланган. Ёзнинг саратон кунларида бу ердаги сўлим оромгоҳда дам олиб, халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасидаги жумҳуриятимизнинг тараққий этган халқ хўжалигининг 100 дан ортиқ соҳаси бўйича эришилган ютуқлар билан яқиндан танишасиз. Кўргазмада 20 мингдан ортиқ экспонатлар 140 дан ортиқ бўлимга жойлаштирилган. Ҳозир жаҳоннинг саксондан ортиқ мамлакатидан келган меҳмонлар ана шу кўргазмада бўлишмоқда.

Инсон саломатлиги йўлида

◉ ЮНУСОБОД даҳасининг Муродов кўчасида вирусология илмий-тадқиқот институтига қарашли юқумли касалликлар шифохонасининг биноси қад кўтармоқда. Бу 150 ўринли шифохона қурилишини 4-қурилиш трестига қарашли 68-қурилиш бошқармасининг Д. Арапов бошчилик қилаётган жамоа аъзолари олиб боришмоқда. Бино қурилиши ўтган йили бошланган бўлиб уни 1992 йилда тугаллаш режалаштирилган эди.

БУГУН илғор қурувчилар ўз имкониятларини чамалаб чиқиб ва ҳозирги бораётган иш жадаллигига эътибор бериб, шифохонани келаси йил ишга туширишга аҳд қилишди.

Бу ишларда Л. Шурков, В. Зелеченок, В. Гизатулин каби илғорлар жонбозлик кўрсатишмоқда.

Харидоргир буюмлар

◉ АСБОБСОЗЛИК заводи жамоаси маҳсулот турларини кўпайтириш учун тинмай изланишлар олиб бормоқда.

БУГУН савдо шохобчаларига тайёрланган маҳсулотларнинг янги турларидан беш хили юборилди. Корхонада ташкил этилган протез буюмлар тайёрлаш бўлими ҳам кўпчилик таҳсинига сазовор бўлмоқда. Бу маҳсулот касбдош корхоналардаги шу тур буюмларига қараганда беш-ўн баравар енгилдир.

Жамоа санитария жиҳозлари термаси, енгил машиналар учун баъзи эҳтиёт қисмлар, шунингдек, ошхона пичоқлари термалари каби харидоргир буюмларни ҳам кўплаб ишлаб чиқармоқда.

Барча йўналишлар бўйлаб

◉ ЮНУСОБОД даҳасида кўплаб турар жой бинолари қуриб фойдаланишга топширилмоқда. Аҳолининг транспортга бўлган талабини қондириш мақсадида бу даҳада ўндан ортиқ йўналишда автобуслар йўловчилар хизматида. Шаҳримизнинг турли бурчаклари бўйлаб бу даҳада транспорт қатновининг тўғри йўлга қўйилганлиги таҳсинга лойиқ.

8-автобус парки биноси ҳам шу даҳада жойлашган. Бу корхона дарвозасидан ҳар куни 200 та «Икарус—260» маркадаги машиналар чиқиб, бир кунда 13 йўналишда 118 минг йўловчига хизмат кўрсатмоқда. 85-маршрутдаги ҳайдовчи Б. Олимов, 67-маршрутдаги Ш. Носиров, 28-маршрутдаги А. Тепловоцкийлар корхона илғорлари.

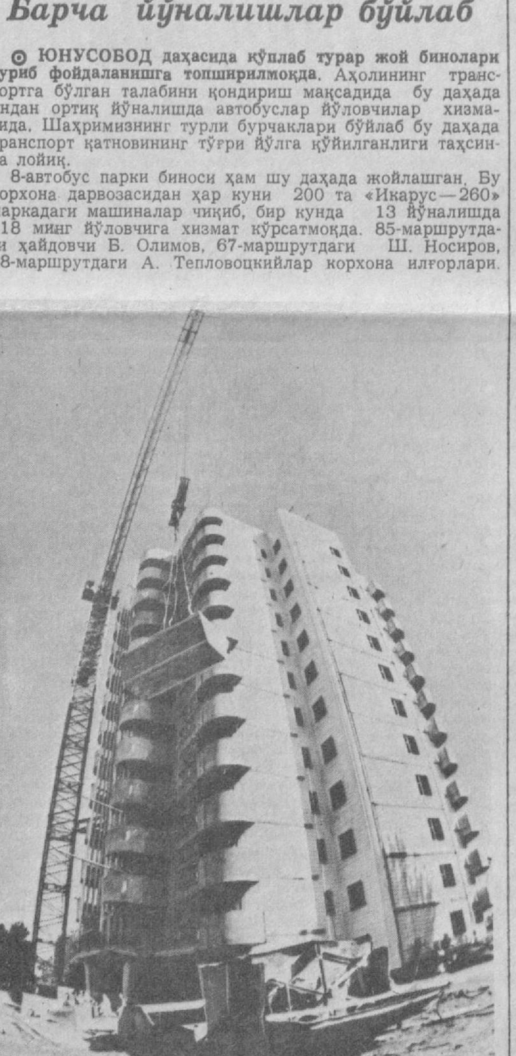

◉ УЙ ТУЙЛАРИ ЯҚИН. Юнусобод даҳаси 8-мавзеида 12-қурилиш трестининг 50-бошқармаси бунёд этаётган 55 квартирали 12 қаватли бино.

Т. Каримов сурати.

Район янгиликлари билан таништирувчи **Р. НУРУЛЛАЕВ.**

Даҳада маданият уйи

◉ ОКТЯБРЬ районидаги Ибн Сино даҳасида яшовчилар яна бир янгиликнинг гувоҳи бўлдилар. Бу ердаги кўркам бино район маданият уйи ихтиёрига топширилди.

Мавзеда ҳозир битта озиқ-овқат магазини, поликлиника ишлаб турибди, аммо 30 мингдан ортиқ аҳоли яшаб турган мавзе учун бу етарли эмас. Келажакда бу ерда кинотеатр, ҳаммом ва бошқа маданий объектлар қуриш мўлжалланган.

Янги маданият уйи август ойидан бошлаб аҳолига хизмат кўрсатади. Маданият уйида бичиш-тикиш, каштачилик, қўлда тўқиш, фото тўгараклари, доирачилар, рақс ва миллий чолғу ансамбллари оркестри тўгараги ташкил этилади. Бу тўгаракларга кўпроқ хотин-қизлар ва ёшлар жалб этилади. Шунингдек халқнинг истагига қараб яна бошқа тўгараклар ҳам ташкил қилинади.

Ҳ. ЙЎЛДОШЕВ.

Бир йўла икки чойхона

◉ КУЙБИШЕВ районидаги Я. Колос кўчасида 100 ўринли чойхона фойдаланишга топширилди. Бу ерда турли тансиқ таомлар тайёрланади. Чойхона атрофида ранг-баранг соябонлар ўрнатилиб баҳаволаштирилган.

Шунингдек, райондаги «Дархон» чойхонаси ҳам қайта таъмирланиб, 170 ўринга кенгайтирилди.

Ҳар иккала чойхона ҳам ўзбек миллий безаклари ва меъморчилиги асосида бунёд этилган.

Д. МУРОДОВ.

Дўстлик чегара билмайди

◉ ТОШКЕНТ билан Сиэтл бир неча йилдан бери биродарлашган шаҳарлардир.

КЕЧА ана шу кўркам ва гўзал Сиэтлда иккинчи Яхши ният ўйинлар мусобақаси бошланди. Унда СССР терма командасининг 650 спортчиси иштирок этмоқда. Бу рақам Олимпия ўйинларида иштирок этадиган спортчилардан бир оз кам, холос.

Яхши ният ўйинларида 142 енгил атлетикачи, 50 сузувчи, 36 эшкакчилар иштирок этишади. Жуда кўплаб жаҳон мусобақаларида иштирок этган ва ғалаба қозониб, олтин, кумуш нишон совриндори бўлган спортчилар қатнашади. СССР терма командасида Иттифоқимизнинг деярли ҳамма жумҳуриятидан вакиллар бор. Худди шунингдек, Латвия, Литва ва Эстониядан ҳам спортчилар қатнашишади.

1994 йилда эса Яхши ният ўйинлар мусобақаси Ленинград ва Москвада бўлиб ўтади.

◉ СУРАТДА: мукофотни топшириш пайти.

И. Шербек сурати.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

◉ ИЛГАРИ хабар бериб ўтилганидек, «Вечерний Ташкент» рўзномаси «Кексалар — сафда» Бутуниттифоқ журналистик танловининг ғолиби деб топилган эди. Маълумки, бу танлов Бутуниттифоқ уруш, меҳнат ва СССР Қуролли кучлари кексалари кенгаши ҳамда СССР Журналистлар уюшмаси томонидан ташкил этилган эди.

Кеча уруш ва меҳнат кексалари жумҳурият кенгашининг раиси Р. Ғ. Ғуломов муҳарририят жамоасига Бутуниттифоқ уруш, меҳнат ва СССР Қуролли кучлари кексалари кенгаши ҳамда СССР Журналистлар уюшмасининг Фахрий ёрлиғини топширди.

Бутуниттифоқ уруш, меҳнат ва СССР Қуролли кучлари кексалари кенгаши Фахрий нишони «Қишлоқ ҳақиқати» — «Сельская правда» рўзномасининг муҳаррири, СССР халқ депутати, Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси бошқарувининг раиси А. Ғ. Мухторовга топширилди. Бундан илгарироқ эса худди ана шундай Фахрий нишон билан «Правда Востока» рўзномасининг муҳаррири Р. А. Сафаров тақдирланган эди.

ШАНБА ОҚШОМИДА

Ҳунари гўзаллар

ДАРАХТНИ «КУЙЛАТАЁТГАН» ОДАМ

«ДИЛХИРОЖ»ни роса мириқиб тингладик.

— Асло кам бўлманг, ука, — деди ёнимда куй сеҳрига берилиб ўтирган ўрта ёшлардаги киши. — Қани, дуторни берингчи, бир кўрайлик.

Дид билан тайёрланган чолғу асбоби қайсидир ҳунарманднинг гулшодаси, эринмай қилинган меҳнатнинг ҳақиқий меваси эди. Унинг нафис ишланганига даврада қойил бўлмаган одам қолмади. Айниқса дутор бўғзи ва косахонасидаги миллий нақшлар жимжимадор, кичик-кичик айлана гуллардан ташкил топган, парда безаклари эса уларнинг муштараклигини таъминлаб, санъат асарига айлантирганди.

— Шундай ажойиб созни қайси уста ясаган экан? — савол ташлаб қолди даврада ўтирганлардан бири. Ҳаммамиз «ялт» этиб куйни ижро этган йигитга қарадик.

— Билмадим... Очиғи, бир танишимдан сотиб олган эдим. Асбобнинг устаси ҳақида сўраб олмабман.

Қизиқ-ку, яхши бир китобни маза қилиб ўқисангу, асарни ёзган куйди-пишди муаллиф қизиқтирмаса. Барчамиз қўли гул устанинг кимлигини билолмай, афсус билан бош чайқадик.

Илгари замонлар бошқача эди. Ҳар қайси ҳунарманднинг, у хоҳ дутор, хоҳ тор, хоҳ доира тайёрламасин ўз «дастхати» бўларди. Хонанда-ю, бастакорлар чолғу асбобининг безакларига қараб «Буни фалончи уста ясаган», деб дарҳол айтиб беришган. Кейинги пайтда ҳунармандларнинг ана шундай ажойиб анъанасига путур етди. Бунинг асосий сабаби, кўпчилик усталар изланмай, тайёр безак ва нақшларни ўзлаштириб олишаяпти.

Пойтахтимизнинг «Кўкча» даҳасида яшаб ўтган Уста Усмоннинг маҳорати ҳанузгача тиллардан тушмайди. Халқ ҳунармандчилигининг энг ноёб дурдоналарини ўрганиб, такомиллаштирилган, миллий хусусиятлари тўлиқ сақланган чолғу асбоблари яратган бу инсоннинг номи фарзандлари, шогирдлари томонидан эъзозланиб келмоқда. Бир асрдан ортиқ умр кўрган отахон ҳунарини Самарқанд обидаларини қурган усталардек ўзи билан олиб кетмай укаси Абдураҳим, жиянлари Ҳусан, Маҳкамбой, ўғиллари Тўхтамурод, Сидиқвой, шогирдлари Сирожиддин, Эркин, Абдуқаҳҳор, Ҳасанбой ва бошқаларга ўргатди. Ҳозирги кунда уларнинг кўпчилиги устоз изидан бориб, халқ олқишига сазовор бўлишаяпти.

Ҳунарнинг яхши томони, ажойиб сулолалар етишиб чиқади, яъни у авлоддан авлодга ўтиб, давом этаверади. Уста Усмондан кўп нарсани ўрганган Абдураҳим ака ўғлини болалигидан ўз ҳунарига қизиқтира олди.

— Кел, ёнимда ўтирсанг, сенга қизиқиб ишлайман, — дерди у Боқижонни олдига чақириб. Болажон отасининг ишини кузатиб аввалига дуторга қулоқ, харрак тайёрлашни ўрганди. Нечтасини бузиб қўйди ҳам. Ўша кезлари дастгоҳлар бўлмаган, хомчопиқ, арралаш, йўниш ва бошқа юмушлар тўнканинг устига қўйиб бажариларди. Абдураҳим ака қўли ишда-ю, зеҳни билан ўғлига разм солиб, йўл-йўриқлар кўрсатар, хато қилса ортиқча койимасди. Ҳатто Боқижон бир куни терини қайноқ сувга солиб, бужмайтириб қўйганда ҳам босиқлик билан деди:

— Сувни бироз илитиб, терини кейин солиш керак. Сен бўлсанг пишириб қўя қолдинг. Усталикда шошма-шошарлик ярамайди, ўғлим.

Боқижон уқувли бола эди. Бора-бора чолғу асбобига дарахт танлашдан тортиб, йиллар давомида бу ҳунарнинг барча сир-асрорларини ўрганиб олди. Мана, эндиликда унинг ўзи элга танилган уста. Шаҳримизнинг Пушкин боғидаги миллий халқ чолғу асбоблари тажриба устахонасининг бошлиғи. Буюртмачилар Фарғона водийси, Бухоро, Сирдарё, Хоразм вилояти, Ангрен, Бекобод шаҳарлари, қўйингки Боқижон аканинг довруғини эшитиб жумҳуриятимизнинг барча бурчакларидан келишаяпти.

Шуниси диққатга сазоворки, устахонада миллий чолғу асбобларининг деярли ҳамма турлари тайёрланмоқда. Масалан, Боқижон ака дутор, танбур, рубоб, тор, ғижжак ясайди. Пуфлаб чалинадиганлардан сурнай, най, қўшнайни Бўрибой Тешабоев, карнайни Раҳимжон Қаҳҳоров, уриб чалинадиганлардан доирани Раҳим Соипов, ноғорани Комил Тешабоев, чангни Маҳкам Мирамминов, сатони Сидиқ Зупаровлар қиёмига етказиб ишлаб беришаяпти.

Усталарнинг айтишича, хом ашё учун асосан ўрик, ёнғоқ, шамшод, тут дарахтлари ишлатилмоқда. Булар биологик тузилиши ва мустаҳкамлиги жиҳатдан ўзаро фарқланади. Хусусиятига қараб ҳар бирининг ишлатиладиган жойи бор.

Биргина дуторнинг бўғзи ўрикдан, косахонаси тутдан, дастаси ўрик, тут, ёнғоқдан, харраги эса шамшоддан тайёрланади. Безак беришда ота-боболаримиз туянинг қовурға суяги, шохлар, садаф, қимматбаҳо тошлар, баъзан тилла, кумушдан фойдаланишган. Кейинги пайтда от ва қорамолнинг қовурға суягига безак бериш расм бўлди. Шунингдек садаф, эбонит, турли хил целлулоидлар ишлатилаяпти. Буларга нисбатан шох ва суяклар кўпроқ самара беради. Сабаби, уларда «тирик» ҳужайралар бўлиб, созанданинг назарида нафас олаётгандек туюлади. Асбобга тери қоплашда ҳам сир-асрорлар кўп. Айтайлик, доира, ноғорага мол ва тойники, рубобга балиқники, торга эса юрак териси қўлланилади.

— Яна бир муҳим жиҳатни унутмаслик керак, — деди Боқижон ака. — Чолғу асбоби тайёр бўлгач, барча қисмлари бирдек созланади. Аммо буюртманинг талаби албатта инобатга олинади. Яъни, созанда овоз пардасининг йўғон ёки ингичкалигига қараб созлаб берамиз.

— Айтингчи, устанинг ўзи ҳам чолғу асбобини ижро этишни билиши шартми?

— Албатта. Агар унда маълум даражада музикага қобилияти бўлмаса, бу ҳунарни қилолмайди. Эътибор берган бўлсангиз, дуторнинг ўзи беш хил созланади. Мен икки хилини биламан. Шундай куйлар борки, то ниҳоясига етгунча 2—3 марта созлаш керак. Халқ танбурида 14 та парда бўлса, илгари пастки олтитаси қотирилмаган.

— Дутор қопқоғининг ҳар жой, ҳар жойида 5 тадан тешикчалар қўйилган. Улар қандай вазифани бажаради?

— Овоз шу тешикчалар орқали ташқарига чиқади. Уларнинг қай тарзда жойлашишига қараб, асбобни тайёрлаган устани ҳам айтиб бериш мумкин. Яъни, «дастхат» ўрнида ҳам қабул қилинади.

— Давлат корхонасида ишлаётган уста бир ойда 30—40 тагача рубоб ёки дутор тайёрламоқда. Халқ ҳунармандлари эса битта асбобни йиллар давомида яратади. Бунинг сабаби нимада?

— Биз аввало ишни сифатли хом ашё танлашдан бошлаймиз. Дарахтнинг қандай шароитда (кунгай, пастқам, сувсиз ва ҳоказо) ўсганлиги муҳим аҳамиятга эга. Ғўла кесиб олингандан кейин камида 5—6 йил қуритилади. Хомчопиқдан кейин яна 5—10 йилча туради. Шундан сўнг косахона, бўғзи тайёрланиб, эгов ва қумқоғозда ишлов берилади. Тешаларнинг ўзи ишлатилишига қараб бир неча хил. Суякка холпармада безак туширамиз. Қараб турибсизки, битта чолғу асбоби дунёга келгунча йиллар ўтиб кетади.

Таниқли бастакорлар билан суҳбатлашиб қолсангиз, миллий чолғу асбобларидан айниқса дуторнинг имкониятлари ҳақида кўп гапиришади. Бу бежиз эмас, албатта. «Альт», «Секунда», «Прима» каби такомиллаштирилган дуторларда жаҳон куйларини ҳам ижро этиш мумкин. Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтиш зарур. Бир вақтлар «Альт» дутори Тошкент Давлат консерваториясининг ижодхонасида кашф этилаётганда шошма-шошарликка йўл қўйилиб миллий калорити йўқотилган эди. Натижада рус чолғу асбоблари қаторида товуш берувчи, номи ва кўриниши ўзбек, қозоқ ва туркманларникига хос музика асбоби юзага келди. Бу эса кўпчилик қатори Боқижон акани ҳам ташвишга солиб, йиллар давомида изланди. Ниҳоят, хом ашё ва пардаларнинг жойини ўзгартириш ҳисобига «Альт» дуторидаги миллий жиҳатларни тиклашга муваффақ бўлди. Унга Тошкент Маданият олийгоҳи, халқ чолғу асбоблари кафедрасининг доценти Жасур Расулбеков яқиндан ёрдам берди.

Боқижон ака келажакда икки ўғлини ҳам ўз ҳунарига ўргатиш нияти бор. Улар ҳали ёш. Уста эса ҳозир бўш вақтини бирор янгилик яратишга сарфлаяпти. Харраги қопқоқ устида турувчи рубоб кашф қилган эди, кўпчиликка маъқул тушди. Бу чолғу асбобининг қулайлиги шундаки, уни ҳам тик туриб, ҳам тизза устига қўйиб чалса бўлади. Оддий рубобдан яна 12 торли, пардаси эса 22 талиги билан фарқ қилади. Боқижон яна бир хайрли ишга қўл урган. «Альт» дуторининг кўриниши ва ўлчовларини ўзгартириб, техник жиҳатдан қулай, такомиллашган намуна тайёрлаяпти.

Халқ ҳунармандлари яратаётган чолғу асбоблари пишиқ-пухта, қулай ва чидамлидир. Шу туфайли қиммат бўлишига қарамай уларга эҳтиёж катта. Аммо усталар меҳнатини қадрлашга етарли эътибор берилмаяпти. Ҳунармандларнинг ишлаши ва ижод қилиши учун шароит яратиб бериш, кўриклар, учрашувлар уюштириб, моддий ва маънавий томондан рағбатлантириш қониқарсиз аҳволда. Шундай бўлгач санъаткор ўзи чалаётган созининг устаси ким эканлигини билмаслиги табиий-да!

Саъдулла ШОДИЕВ.

●СУРАТДА: халқ устаси Боқижон Зупаров ўзи яратган дутор билан.

Холмат Мирзакаримов сурати.

Маънавий қадриятларимиз

Бемаврид унутилган мақол

КЕЛАЖАК авлод тарбияси ҳозир энг долзарб муаммолардан бири бўлиб турибди. Қўлимга қалам олишимнинг сабаби ҳам яқинда ўтказилган болалар тарбиясига бағишланган йиғилиш бўлди. Унда прокуратура, милиция ходимлари, халқ маорифи ва жамоатчилик вакиллари қатнашди. Йиғилишда ўсмирлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича нима ишлар қилинаётгани хусусида фикрлашилди, жуда яхши, ибратли таклифлар айтилди. Уларнинг сўзларига қулоқ беринг-а. Барчасининг ташвиши ўринли. Дастлаб сўзга чиққан милиция ходими: «Кейинги пайтларда ўсмирлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш борасида бирмунча тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, ЖЭКларда, маҳаллаларда халқ кўнгиллилари тузилди. Болалар назоратчилари, участка вакиллари бу ишда фаоллик кўрсатаяптилар. Шунга қарамай ўсмирлар ўртасида жиноятчилик камайиш ўрнига ошиб бормоқда. Жамоатчилик бизга яқиндан ёрдам бермаса милициянинг ўзи ишни уддалаши қийин». — деб гапини тамомлади.

Сўнг нуроний отахон ўз фикрларини баён этдилар.

— Жамоатчилик жиноятчиликнинг ҳар қандай кўринишининг олдини олишга, унга қарши курашишга тайёр. Лекин бизда қонунчилик бўш. Киссавурни қўлидаги пули билан гувоҳлар иштирокида милиция бўлимига олиб бориш керакмиш. Қизиғи шундаки, жаҳл устида киссавурнинг бирор жойига урсанг жавобгар бўларкансан ҳам. Ўзимизки, ўғрининг бошини силаб гард юқтирмай милицияга топширганимиздан кейин бу ёғи нима бўларди. Мактабларда ҳам таълим-тарбия ишларининг савиясини ошириш керак. Муаллимлар дарс соатини ўтаб жуфтакни ростламай, ўқувчиларни турли тўгаракларга жалб қилсалар, ҳар қалай болалар ўзлари билан ўзлари андармон бўлиб, бекорчи вақтлари қолмасди. Жиноятчилик камаярди. Илм маскани ҳақиқий тарбия ўчоғига айланарди.

Шундан сўнг мактабнинг тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосари суҳбатни давом эттирди.

— Ўртоқлар, бола мактабда олти соат бўлса, ўн саккиз соат уйида бўлади. Асосий тарбия уйда берилади. Ҳадеб мактабга ёпишавермай, ота-она, жамоатчилик ҳам тарбия соҳасида бош қотириши керак. Қарс икки қўлдан чиқади, деб бекорга айтишмаган. Келинглар, ҳаммамиз бир бўлиб болажонларимизнинг тарбиясини ўйлайлик.

Ҳа, ҳаловати йўқ тинчлик посбони ҳам, нуроний отахон ҳам, кўзга нур, дилга шуур бағишловчи зиёкор ҳам бажарадиган вазифалари нуқтаи назаридан келиб чиқиб, эҳтиёткорлик билан гапирдилар. Аммо ўсмирлар ўртасида жиноятчиликнинг ўсиши, уюшган тўдаларнинг пайдо бўлиши сабаби очилмади. Меҳр-шафқат, оқибат, инсоф-диёнат йўқолиб кетаётгани баралла айтилди-ю, инсонларни инсофга чақириш тўғрисида ломмим дейилмади.

Юқоридаги гаплардан сўнг беихтиёр мулоҳаза юритасан киши. Кўкрагимизга уриб ёшлар бизнинг келажагимиз деймизда, улар ўртасидаги бебошликни тугатиш, ҳақиқий тарбиявий иш олиб боришга келганда ўзимизни қуруққа олиб қочамиз. Жамоатчиликдан тортиб педагогик жамоа-ю ҳуқуқни муҳофаза қилиш бўлимларигача барчамиз тортинмай, иккиланмай бола тарбиясига асосан ота-она масъул дейишга одатланганмиз.

Атом асрида ҳаммамиз фазода учиб ер билан, тирикчилик билан ишимиз бўлмай қолди. Тепадан кузатишга одатландик. Тўғрисини айтганда, ёшлар қаровсиз қолиб кўнгли тусаган ишни қилиб, бебош бўлиб кетди. Нега шундай? Ким айбдор уларнинг шу кўйга тушишига? Биз ахир аёлларнинг ҳуқуқи эркакларники билан тенг дедик. Хотинини ишлатмаган раҳбарни ёки партия аъзосини мажлисларда ўрнидан турғазиб қўйиб бой-феодалларча хулқ-атворда, маданиятсизликда айбладик. Ана боғча, ана ясли, болани энагалар қўлига топшир, турмуш ўртоғинг ишласин, сиртдан бўлса ҳам ўқисин, диплом олиб жамиятга фойда келтирсин дедик. Хўш, болаларимиз қандай ўсяпти, бир кўз олдимизга келтирайлик-чи. Гўдак онанинг кўкрагида эркаланиб, роҳатланиб эмиш ўрнига шиша оғзига ўрнатилган резинадан сут шимиради. Шу алфозда боғча ёшига етиб ўзини-ўзи эплайдиганлар қаторига киради. Эсини таний бошлаган бола боғчага бормайман,деб хархаша қила бошлайди. Она эса уни турткилаб, оёғини ерга теккизмай қўлидан судраб ўзининг ҳам, боланинг ҳам асабини бузиб боғчага ташлаб кетади. Бола шу йўсинда катта бўлиб мактабга чиқади Тўрт соатлик машқдан кейин уйга келса ҳеч ким йўқ. Кўчага равона бўлади, кечгача сандирақлаб юради. Дам олиш кунигина она бағрида бўлади (агарда у тўй-ҳашамга бормаса). Мабодо она суюклисини тартибга чақириб, ўгит-насиҳат қилгудек бўлса, «Мени сиз эмас, давлат боққан», деб унинг тилини қайириб ташлайди. Шунда муштипар она пешонасига тақ этиб уради, оналик меҳри, фарзанд меҳрининг нима эканлиги маъносига тушунади. Афсуски осмон йироқ, ер қаттиқ.

Доно халқимиз яратган, минг йиллар мобайнида амал қилиб келинган «Бир болага етти қўшни ота-она» деган мақолга кейинги йилларда ҳеч ким эътибор қилмай қўйди. Ҳамма билимдон, доно бўлиб кетибди шекилли, бу мақол шунчаки айтиладиган сўзамоллик рамзи даражасига тушиб қолди. Амалдачи, амалда ҳамманики ўзига ой кўринаверди. Маҳалладош, қўни-қўшни боланинг шўхлиги тўғрисида ота-онага нохуш хабарни шипшитса балога қолди. Ҳаммага ҳам тинчлик керак. Жабрини тортадиган сен, менга нима қабилида иш тутилди. Мана шу тўғри гапга қулоқ солмаслик, оддий меҳнаткашни менсимаслик, ўзини улуғвор тутиш кайфиятига тушиб қолиш туғишганлар ўртасида меҳр-оқибатнинг кўтарилишига олиб келди. Самимийлик йўқолди. Айрим кишилар назарида баланд мартабаю пул ҳукмрон. Ана шу икки нарсадан бири кимнинг қўлида бўлса, ўша ҳокимликни даъво қилиб бошқаларни оёқ учида кўрсатди. Табақаланиш бошланди. Ўзлигини йўқотган шахслар оддий меҳнаткашнинг (у ака-укасими, қариндош-уруғими, ҳатто ота-онасининг) олтиндан қиммат панд-насиҳатларига қулоқ солиш ўрнига бор бўлсанг кўролмайди, йўқ бўлсанг беролмайди, қабилида иш тутди.

Ана шу жиғилдон касалига мубтало бўлган ҳалқуми нопок кимсалар ҳатти-ҳаракати ёшларга ўзининг салбий таъсирини кўрсатди. Бу ўз навбатида ёшлар ўртасида шахсиятпарастлик, ҳалол билан ҳаромнинг фарқига етмаслик, фирибгарлик, ўзганинг ҳақидан ҳазар қилмаслик каби иллатларни келтириб чиқарди. Тотувлик бўлмагач, қандай қилиб бир болага етти қўшни ота-она бўла оларди? Ахир бу мақолда бир-бирига иззат-икром, бир-бирини тўғри тушуниш, аҳиллик каби маъно ётади-ку. Ҳар етти қўшнининг гапи-гапига тўғри келиб, иноқ бўлиб яшаса ҳар қандай тарбияси бузуқ бола ҳам ўз-ўзидан инсофга келади-қўяди. Нима кўп — қўни-қўшни кўп, нима кўп — маҳалла. Шулар бирлашса, бир-бирини тўғри тушунса, ҳамма ишлар баҳамжиҳатликда ҳал этилса, манманлик балосига чек қўйилса ўзимиз қўлдан бой берган қадриятлар — меҳр-оқибат, инсоф-диёнат яна қайтади, жиноятчиликнинг томирига ҳам болта урилади. Келинг дўстлар. бир тану бир жон бўлиб ёшлар тарбиясига эътибор берайлик, уларни тўғрилик, ростгўйлик, элини, тилини севиш, катталарни ҳурмат қилиш, меҳнатсеварлик руҳида тарбиялайлик.

Зиёвиддин ОРИПОВ.

Кичик ошхоналар учун

Жумҳурият Маҳаллий саноат вазирлиги «Комфорт» ишлаб чиқариш бирлашмаси савдо тармоқларига ошхоналар учун махсус тайёрланган «Баҳор» мебелларидан 1860 тасини юборди.

«Баҳор» мебеллар туркумини кичик ошхонага жойлаштириш мумкин. Унинг таркибига стол, ўриндиқлар, идиш ювгич, кундалик юмушда ишлатиладиган катта ва кичик жавон-столлар киради. Унинг нархи нисбатан арзон — 316 сўм туради, шу сабабли мазкур мебель туркуми харидоргир бўлиб қолди. Бу «Комфорт» бирлашмаси ишлаб чиқараётган ошхона ашёларининг бешинчи хилидир. Йил охирига қадар корхонада 42 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари тайёрланади.

(ЎзТАГ).

Даромадга қараб буромад

«Союзтеатр» Бутуниттифоқ ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон бўлими Тошкент марказига кўчиб ўтди.

«ГАЛ» ремонт-қурилиш кооперативи бир ой ичида Пушкин кўчасидаги эски бинони бутунлай ўзгартириб юборди. Буюртмачиларнинг истагига биноан бинонинг ички тузилиши ўзгартирилиб, пардозланди. Бирлашманинг ҳар бир бўлинмаси янги бинода ўз хонасига эга бўлди, илгари ходимларнинг уйларида турадиган жиҳозлар учун ҳам жой топилди.

Реконструкция учун 25 минг сўм пулни бирлашма ўзининг ўтган йилги фаолиятидан тушган фойдадан олди. Бу — театрлар ва ансамблларнинг сафарларидан, пулли лекциялар ва кўргазмалардан тушган даромаддир, — дейилади ЎзТАГ хабарида.

● ТЎЙЛАР МАВСУМИ.

Р. Шарипов сурат-лавҳаси.

Шанба фельетони

КАШАНДАЛАРГА КОНИ ФОЙДА

ҚУВАЙТДА аёл киши ёнида чеккан кишига 9 та тилло динор, Англияда метрода чеккан одамга 3 фунт стерлинг, Испанияда кўчага тамаки қолдиғини ташлаган шахсга 26 песо жарима солинади. Аёл киши чексачи, дейсанми? Бундан худонинг ўзи асрасин, негаки, Бирлашган Араб Амирлигида бунақа аёлларнинг сочларини қирқиб ташлашар эмиш.

Биздачи? Ҳаммаёқда бемалолгарчилик, кўчадами, уйдами, трамвай ёки таксидами, хоҳлаган жойингда истаганча тутун бурқситиб юравер, мушугингни ҳеч ким пишт, демайди. Энг муҳими, хориждагидай жарима билан чўнтагингни қоқ-руруқ қилиб қўйишмайди...

Лекин кейинги пайтларда кашандалар саломатлиги ҳақида чинакамига қайғурила бошланди: пештахталардан сигареталар зим-зиё бўлди.

Нима, нима? Вей, миянгни ишлатсангчи, укагинам. Ахир, шакар билан совун бўлмаган дуконларда «ўпка дори»ларига бало борми? Савдонинг казои-азимлари, биласан, жуда ақлли одамлар, сен ва менинг соғлиғимни ўйлаб, атайлаб туталарни магазинлардан йўқотишган.

Хўш, энди қаерга, деяпсанми? Қани, юр, анвойи сигареталарни кўрсатаман сенга. Ҳой, ҳой шопир бола, тўхта, тўхтасангчи, бизни анови жойга, эҳ, номи нимайди, ўшаёққа элтиб қўй. Нима? Уч сўм? «Волга» такси 1 сўм оладию, сенинг шу шалоқ «Запорожец»ингга уч сўм берамизми? Ҳм, шахсий бўлса, нима бўпти? Пешонангга шахмат тахтакачини илиб қўйибсанку, демак, сеники ҳам такси. Бўлмайди, дейсанми? Ҳа, майли, чекиш хумор қилиб тургандан кейин пулнинг бетига қарайдими киши. Ҳайда, кетдик.

Хў-ўш, шу десанг, укагинам, кашандаларнинг энг кўпи бизнинг Тошкентда экан. Қайси куни тасодифан бир иқтисодчи билан гаплашувдим. Бир рақамни тилга олди: кунига пойтахтимизда салкам 10 тоннага яқин тамаки чекилар экан. Ё қудратингдан, тўртта оёғи бўлиб отни йиқитган битта сигарета икки оёқли биз, кашандаларни асфаласопилинга жўнатмаганига ҳайронман.

Ана шунақа, укагинам. Сен эса магазинларда сигарета йўқ, деб кўз ёши тўкиб юрибсан. Нима, дединг. Ҳей, қизиқ бола экансанку. Ўша 10 тонна тамаки қаерда эканлигини кўрсатгани олиб кетяпманку сени, ахир!

Мана, етиб келдик. Тормозингни бос, шопир бола. Демак, уч сўмдан кам бўлмайди? Бўпти, бўпти, Эҳ, ҳали Хитой қоғози ҳам кўчирилмаган битта «Родопи» қулоғини ушлаб кетадиган бўлди-да! Ҳа, майли, начора...

Қани, туш ука. Ҳув, анови йўлкадаги кўрпа-тўшак қилиб, аганаб ётган кампирни кўряпсанми? Исми Маржона. Балки бу тахаллусидир. Ҳи, ҳи, ҳи, Алибобо эртагидаги қирқ қароқчининг биттаси-ю, отини яшириб Маржона деганига ўлайми? Илгари арақ сотарди. Энди никотин (бу сигарета деганим) заҳрини сотиб, рўзғор «тебратаяпти». Нега шундай қилганини билмоқчимисан? Яхшиси, ўзидан сўрай қолайлик. Ҳой, Маржона опа, нега энди сигаретага кўчдингиз?

Ҳм, шунақа, денг. Биз ҳам одаммиз, денг, ҳм... Тўғри, тўғри, арақ ичган кишининг ишида унум бўлмайди, давлат планига путур етказади. Тағин уйда жанжал, тўполон. Ҳа, ҳақиқий инсонпарвар опахон экансиз. Сиздақа тушунганларнинг садақаси кетсанг арзийди. Хў-ўш, ўзингизга ҳам 5-10 тийин чойчақа қолса керак? А? Вой, ноинсофларей, ҳар пачкасининг устига 20 тийиндан қўшиб беришади, денг. Мана, буларни чинақам юлғич деса бўлади. Ҳа, майли, ўзингизгачи? Кунига неча пул қолади? Неча пул? Айтақолинг, опахон, ...Нима, атиги 60 сўм-а? Кунига 400—500 пачкадан ошмаяпти, дейсизми? Икки миллионлик шаҳар учун бу кам, албатта. Майли, опахон, ўксиманг, сизнинг бозорингиз ҳам юришиб қолар. Ноумид шайтон, дейдилар.

Э ҳа, гап билан овора бўлиб нима учун келганлигимизни эсдан чиқариб қўйибмиз: сигарета олгани келувдик. Хў-ўш, мана бу «Родопи» — 3 сўм, «Стюардесса», «Опал», «ТУ»лар 2 сўмдан, «Тошкент»чи, 1 сўм дейсизми? Ҳар қалай, Сизда арзонроқ экан. Анови Ойша, Муҳтабар, Сора аяларда ҳам шу нархми? Жуда тўғри, қўшнинг кўр бўлса, кўзингни қис, деб бежиз айтишмаган, нарх-наволарнинг бир хил бўлгани яхши. Аммо «Зарафшон», «Тошкент», «Ўзбекистон», «Баҳор», «Россия», «Дўстлик» ресторанларидаги эшик оғалари ва фаррошлар «Космос», «Ростов», «Ява» сигареталари устига жуда баланд нарх қўйиб сотишаяпти. Ҳа, майли. Раҳмат, Маржона опа. Биз кетдик, Эски Жўвадаги бозорни ҳам бир айланиб кўрайлик. У ерда ҳам баъзилар тўрваларини тўлдириб сигарета сотаётган эмишлар...

Мана, укагинам, пештахталарда терилиб туриши лозим бўлган ўша «тонна»лар «аяжонларимиз» қўлига ўтиб кетибди: 50 тийинлик «Родопи»ни бемалол 3 сўмдан олаверасан. Ростини билмоқчи бўлсангиз, аслида савдо раҳбарлари атайлаб шундай қилишаяпти, тўғрироғи, сенинг саломатлигингни ўйлашаяпти: аввало, олти баравар қиммат сигаретани камроқ чекасан ёки, умуман, чекмай қўясан. Хўш, бунинг нимаси ёмон? Мабодо пойтахт олди-сотди корхоналари мутасаддиларидан «Бу чайновми ёки...» деб сўрасанг, дарров гапингни оғзингдан олиб, «Йўқ, бу бошқариладиган бозор иқтисодиётига ўтиш йўлидаги дастлабки тажриба» деб жавоб қилишади. Эҳтимол, «аяжонлари»ни ҳам ўшаларнинг ўзлари бошқариб туришган бўлса, ажаб эмас!

Хуллас, сигареталарнинг ёйма бозорга кўчганлиги чўнтакка зарар бўлса-да, соғлиққа кони фойда, бу гапнинг мағзини чақ, кашанда укагинам!

Абдулла НУРИМОВ.

ШАНБА ОҚШОМИДА

Муштарийлар учун учрашув

Игорь ШКВИРИН:

«ПАХТАКОР» — ДАРДИМ, ҚУВОНЧИМ»

Игорнинг шинамгина хонадонида ўтирибмиз. Соат йигирма иккиларга яқинлашди ҳамки ундан дарак йўқ. Игорнинг қайнотаси — Иван Дмитриевич, қайнонаси Людмила Михайловна, меҳмондорчиликни ўрнига қўйишаркан. Бу ерда муомала-мулозимат қилишлар, хонадон руҳи — ҳамма-ҳаммаси ўзбекона эди. Айниқса Людмила Михайловнанинг соф ўзбек тилида гапириши кишини мафтун қилади. Бундай самимийлик биринчи кўришишда бўладиган хижолатпазликка ўрин қолдирмади. Яна бир пиёладан чой ичиб, туришга рухсат сўрамоқчи эдим, машғулотдан ҳориб-чарчаган Игорь эшикдан кириб келди.

— Аввало, тўпурарлар баҳсида карвонбошилик қилаётганингиздан жуда хурсандмиз. Ишқилиб кўз тегмасину, мавсумни рекорд кўрсаткич билан якунлашингиздан умидвормиз.

— Раҳмат. Бутун куч-маҳоратимни командамизнинг муваффақиятли ўйин кўрсатишига, қолаверса ишқибозларимизнинг завқ олишларига бағишлаётганимдан мен ҳам қувонаман. Бундан буён ҳам ишончларини оқлашга ҳаракат қиламан.

— Илк устозингиз, футболга қандай кириб келганингиз ҳақида гапириб берсангиз.

— Мен Тошкентнинг Қўйлиқ даҳасида туғилиб ўсганман. Эсимни танибманки, футбол билан ошноман. Дастлаб 4-синфдалигимда «Локомотив» футбол мактабига бутун ҳовли командамиз билан боргандик. Ҳаммамизни қабул қилишди. Кейинчалик улар орасидан кучлилар аста-секин саралаб олинди. Биринчи устозим Вагиф Рустамов эди. То мактабни битиргунимча шу спорт мактабига қатнашдим.

— Ўша ўртоқларингиздан яна кимлар катта футболга чиқишди?

— Бошқа ҳеч ким.

— Хўш, кейинчи?

— 17 ёшимда «Янгиер» командасининг устози, собиқ пахтакорчи Геннадий Михайлуца мени ўзи бошчилик қилаётган жамоага таклиф қилди. Хуллас, 1980-83 йиллари «Янгиер» командасида тўп сурдим.

— Ҳужумда ўйнашга болаликдан қизиқармидингиз?

— Ҳа. Майдонга тушибманки, ҳужум чизиғида ўйнайман. Бироқ 1982 йили қизиқ воқеа рўй берди. Мавсум олди тайёргарлиги пайтида командамиз иккига бўлиниб ўзаро ўйин ўтказди. Шунда икки маротаба ҳимоячиларнинг тўп олиш услуби (подкат)ни муваффақиятли қўллаганимдан сўнг тренеримиз Муса Цаликов: «Сен туғма ҳимоячи экансан, шу чизиқда ўйнасанг иқболинг порлоқ бўлади», деб мени ҳимояга қўйди. Мавсумни ёмон ўтказмадим. Ҳатто тез-тез ҳужумга ўтиб туриб, 7 та тўп ҳам киритдим. Умуман, ҳимоянинг ҳадисини олганим кейинчалик яна ҳужумда ўйнашимда жуда асқотди.

— Суҳбатимизни «Пахтакор»га боғлаб давом эттирсак. Ҳар қалай, шу клуб сизни Иттифоққа танитди, қолаверса, маҳоратингиз шу жамоада ошиб, такомиллашди.

— 1983 йили СССР халқлари спартакиадасида ўйнаш учун Ўзбекистон терма командасига таклиф қилиндим. Командамиз «Пахтакор» билан ўртоқлик учрашувини ўтказди. Биз ушбу ўйинда 5:2 ҳисобида мағлубиятга учрадик. Иккала жавоб тўпини ҳам мен киритгандим. Шундан сўнг Иштван Секеч мени «Пахтакор»га олмоқчи эканини айтди. Тўғриси, Кабаев, Якубик, Новиков каби моҳир футболчилар сафида бўлишга бироз чўчидим. Ахир улар билан тенг ўйнаш керак-да. Сўнг ҳар томонлама ўйлаб кўриб рози бўлдим. Дастлаб ўринбосарлар таркибида 7-8 ўйин ўтказдим. Спартакиада бошлангунига қадар ҳатто биринчи ўйинни «Днепр» командасига қарши ўтказишга ҳам муваффақ бўлдим. Гол ҳам ургандим, бироқ уни ҳисоблашмади. Биринчи тўпни эса «Динамо» (Москва) дарвозасига киритганман. Очиғини айтганда, болаликдаги энг катта орзуим майдондан ташқарига чиқиб кетган тўпларни «Пахтакор» ўйинчиларига узатиб туриш эди. Кейинчалик унинг сафида ўйнашни жуда-жуда хоҳлардим. Ниятимга етганимдан хурсандман.

— Назаримда, ўтган йиллар мобайнида бир хилда ўйнамадингиз. 1984 йилги мавсумдан сўнг ўйинингиз бўшашиб кетди. Кейин эса «Пахтакор»ни тарк этдингиз.

— Ҳа, 1985 йил команда учун оғир кечди. Тренерлар ва кўп ўйинчилар алмашишди. Менинг ҳам ўйиним унчалик қовушмади. Сўнг ҳарбий хизматни ўташга чақиришди. 1986-87 йиллари АСК «Карпати» (Львов) командасида ўйнадим. Шу ўринда бир нарсани алоҳида таъкидламоқчи эдим. «Пахтакор»да селекция (ўйинчиларни танлаш) ишлари жуда ёмон аҳволда. Бошқа жамоалар ҳарбий хизматдаги ўйинчиларини командага қайтариш ҳаракатини хизматлари тугашига 1 йил қолганда бошлашади. Бизда эса охиригача кутишади. Масалан, мени 1987 йилнинг июль ойидаёқ «Днепр»га таклиф қила бошлашганди. «Пахтакор» эса октябрда чақирди. 1988 йилги мавсум олдидан Сочида тайёргарлик кўраётганимизда яна «Днепр»га чақиришди. Ниҳоят, рози бўлдим. Бунга кўп жиҳатдан яшаш шароитининг яхши эмаслигию, берилган ваъдаларнинг бажарилмаганлиги ҳам сабаб бўлди. Очиғи, алам билан кетгандим. Бироқ қалбан йиғлардим, кўнглим барибир «Пахтакор»да эди. Тошкентга ҳар келганимда албатта Қибрайдаги базамизга борардим ва командадош дўстларимни кўриб кўнглим тоғдай кўтариларди. Виктор Носов шаҳримизга келганидан кейин мени яна «Пахтакор»га чақирди ва 1989 йилнинг июнидан бошлаб яна қадрдон жамоамда ўйнай бошладим.

— Ўйин пайтида командадошларингиздан кимни кўпроқ тушунасиз?

— Майдонда Пятницкий билан ҳаракатларимиз муштарак. Менимча, бизга Х. Оганесяннинг келгани жуда яхши бўлди. Нега деганда ҳозирги футболда уюштирувчи (диспетчер)ларнинг ўрни беқиёс. Ўз ишини қойиллатадиган бундай футболчилар эса жуда оз. Хореннинг маҳорат билан ўйнаши, усталик билан тўп оширишлари ўз самарасини беряпти.

— Нимагадир иккинчи лигадаги иқтидорли ўйинчилар «Пахтакор»га хоҳлаб-хоҳламай келишади. Баъзида келганлари ҳам кўп ўйнамай қайтиб кетишади. Бунга сабаб нима?

— Спорт интернатларини битирган ёш футболчилар кўпинча иккинчи лига командаларига қабул қилинади. У ерда талаб унчалик кучли эмас, шу туфайли кўпларнинг ўйини бузилиб, катта футболга яроқсиз бўлиб қолмоқда. Уларнинг «Пахтакор»га келишни хоҳламаслиги ҳам рост. Ўзингиз ўйланг, ойликда деярли фарқ йўқ, иккинчи лигада унчалик жон куйдирмасдан бемалол ўйнаш мумкин. Яшаш учун шарт-шароит яратиб берилган бўлса. Яна нима керак?

— Қайси командаларнинг ўйин услуби сизга кўпроқ ёқади? Агар «Пахтакор»да бўлмаганингизда қайси клубда тўп суришни хоҳлар эдингиз?

— «Днепр»нинг сўнгги дақиқаларгача курашни тўхтатмаслиги, «Спартак» (Москва)нинг чиройли ўйини, футболчиларининг юксак маҳорати, «Динамо» (Киев) эса бор имкониятларини сафарбар эта олиши ва жисмоний тайёргарлигининг юксаклиги билан менга жуда ёқади. Аммо, яна ва яна таъкидлайман, ҳеч қайси бир клубни «Пахтакор»га ўхшатмайман. У менинг болаликдан то ҳаётим охиригача орзуим, қувончим.

— Ҳаётингизда эсда қоларли энг чиройли ўйинингиз?

— 1984 йили иккинчи даврада «Черноморец» билан учрашдик. Бу жамоа аввалдан биз учун жуда ноқулай ҳисобланади. Ўйиндан олдин Қибрайга «Ялла» дастаси санъаткорлари келишиб дилрабо қўшиқлари билан кайфиятларимизни кўтаришган эди. Балки шу сабаб бўлдими, ҳар ҳолда ўша беллашувда учта тўп киритдим. Умуман, шу куни ўйиним жуда қовушди. Менимча, ушбу учрашув ҳеч қачон ёдимдан кўтарилмаса керак.

— Командага Ф. Новиков бош тренер бўлиб келганидан сўнг ўйинларингиз жуда очилиб кетди. Ҳатто сафарда ишончли ғалабалар қозоняпсизлар. Бунинг бирор сири борми?

— Тренерларнинг тез-тез келиб-кетиши жамоага наф келтирмайди. Ҳар бир устознинг ўз феъли, маълум ўйин услуби бор. Уни ўзи раҳбарлик қилаётган клубга жорий этишга ҳаракат қилади. Мисол учун, В. Носов асосий эътиборни жисмоний тарбияга қаратарди. Ф. Новиковнинг шиори эса ҳужумкор футбол. К. Бесковдай катта мутахассис таълимини олганлиги шундоқ сезилиб туради. Командани ўйинларга руҳий жиҳатдан тайёрлашда ҳам унинг хизматлари катта. Аввалари рақиб майдонида асосан ютқазмасликка ҳаракат қилардик, ҳозир эса иложи борича кўпроқ тўп киритиш ниятида майдонга тушяпмиз. Ўйин услубимиз ўзгармоқда. Йигитлар ҳам майдонда аҳиллик билан бир жону бир тан бўлиб ҳаракат қилишяпти. Фёдор Сергеевич кўпинча бир гапни такрорлайди: «Олий лигада жами 13 жамоа бўлса, шундан кўпи билан бештаси кучли ўйнайди, қолганлари эса ўртамиёна командалардир. Биз ҳозир олий лигада бўлганимизда улар билан тенг ўйнардик». Унинг шундай сўзларидан кейин ўйинчиларнинг ҳам ўзига бўлган ишончи ортиб бораркан. Новиков кексайиб қолган бўлса ҳам кўп машқларни шахсан ўзи кўрсатиб беради, имкони топилса ҳали ҳам майдонга тушиб ўйнагулик ҳоли бор. Дарвозабонлар билан машқлар ўтказади, югуради, маслаҳат беради, хато қилсанг тўхтатиб тушунтиради. Хуллас, рисоладаги тренер десам, адашмасман. Асосий таркибда ўйнаётган йигитларнинг маҳоратлари сизларга маълум. Ўйлайманки, олий лигага чиқишимиз учун барча имкониятлар етарли.

— Жаҳон футболидаги қайси командаларнинг услуби сизга манзур? Кимларни энг кучли чарм тўп усталари деб ҳисоблайсиз?

— Ҳозир жаҳон футболида кучлар тенглашмоқда. Буни Италиядаги XIV жаҳон биринчилиги ҳам яққол кўрсатиб турибди. Камерун терма командасининг ўйинлари менда катта таассурот қолдирди. Бразилияликларнинг ҳам ўйинлари яхши эди. Лекин менга кўпроқ ГФР спортчиларининг майдондаги ҳаракат услублари ёқади. Футболчилардан илгари Блохинни жуда ҳурмат қилардим, унга тенглашишга интилардим. Хориждагилардан эса Румменигенинг ўйини ёқарди. Марадонага келсак, кейинги пайтларда у негадир ўзини кўрсата олмаяпти. Ҳар ҳолда маҳорат, доимо бир хил ўйнаш бобида Пелега тенг келадигани йўқ.

— Негадир кейинги вақтларда Кабаевнинг ўйини ҳеч қовушмаяпти...

— Ҳа, Марат аввал ҳужумда ўйнарди. Мана, икки йилдан бери тренерларнинг топшириғи билан қанот ярим ҳимоячиси сифатида ҳаракат қилмоқда. Менимча, ҳужум чизиғида унинг кўпроқ ёрдами тегиши мумкин эди.

— Келажакдаги режаларингиз ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Агарда соғлиқ-саломатлик бўлса яна 5-6 мавсум командамиз сафида ўйнаш ниятим бор. Днепропетровск жисмоний тарбия олийгоҳининг педагогика куллиётига ўқишга кириб, 1-курсни ўша ерда тамомлагандим. Ўқишни Тошкентга ўтказиш ниятим бор. Мақсадим, келажакда болаларга футбол сир-асрорларини ўргатиш.

— Сўнгги савол. Агар ўғлингиз бўлганида уни футбол тўгарагига берармидингиз?

— Катта спорт, айниқса футбол милиционерлик ёки чегарачи касби каби хавфлидир.

Ажойиб голлар киритишу, ишқибозларнинг олқишига сазовор бўлиш учун доим чидам ва қунт билан ҳаракат қилиш, бутун бўш вақту, ҳаётнинг ҳузур ҳаловатларидан кечиб, сиҳат-саломатликни гаровга қўйиш керак. Шуларнинг барчасидан кўз юмган кишигина спортнинг юксак чўққиларини забт этиши мумкин. Яъни, катта спорт ҳамма ўйлаганчалик доимий байрам ва жаҳон кезишлардан иборат эмас. Шу жиҳатдан олганда, мен ўғлимнинг футболчи бўлишига унчалик ҳам интилмаган бўлардим.

— Кўп минг сонли мухлислар номидан сизга ҳам, севимли командамизга ҳам омад тилаймиз.

Суҳбатдош **Дилшод ИСРОИЛОВ.**

Мусаввир, тасанно!

ЖАВЛОН УМАРБЕКОВ АСАРЛАРИ ҚАРШИСИДА

Вужудим титрар кўрганда сенинг,
Қамраб олгандай у, ўзин сеҳрига.
Ихтиёр қочади, Мажнундай шу дам
Киприги ўт отди, юрак қаърига.
Қора шаҳлолари, сумбул сочлари,
Бўйним чулғагандай, тегди юзимга.
Ёноғи устида турган ҳоли
Лол қилди сеҳри мафтунман унга
Яратган устангга қиламан таъзим,

Суратингда йўқдир ҳеч, каму кўсти.
Одамзот ҳуснин у, шундай безабди,
Шундай ақл-заковатнинг мен дўсти.
Тасанно мусаввир, дидингга қойил,
Бир дунё оромли роҳат бахш этдинг.
Ёшликни, беғубор боғим эслатиб,
Ижодинг ҳукмига лол этиб кетдинг.

Темур КАРИМОВ.

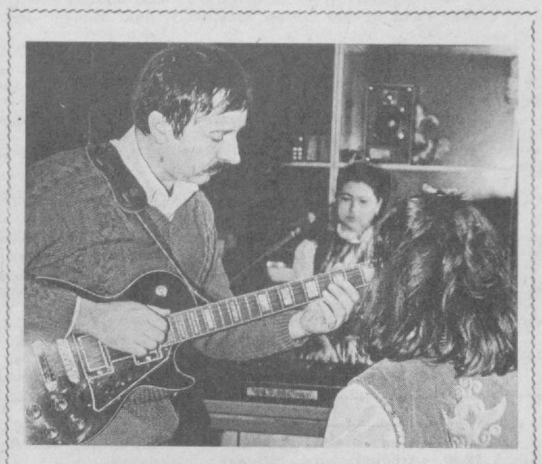

● «ЧИННИГУЛ». Тошкент шаҳридаги Ильич номли кашшоф ва ўқувчилар саройининг «Чиннигул» вокал-чолғу ансамбли бир қатор танловлар ва фестивалларнинг совриндорига сазовор бўлган.

СУРАТЛАРДА: ансамбль раҳбари В. И. Сверчков; ансамблнинг яккахон созандаси Гулчеҳра Тошмуҳамедова.

Р. Альбеков суратлари.

ЎСИМЛИК ВА ҲАЙВОНОТ ОЛАМИ

● Сурхондарё воҳаси жумҳуриятимизнинг ЭНГ жанубига жойлашган бўлиб, совуқ ҳаво массалари келадиган шимол томондан баланд тоғлар билан тўсилганлиги туфайли ЭНГ иссиқ ва вегитация даври ЭНГ узоқ ўтадиган жойидир. У ерда иссиқ кунлар 240-250 кунгача давом этади. Дала ишларини бажарса бўладиган давр бир йилда 307 кунни ташкил қилади.

● Қуйи Амударёнинг ёғин миқдори жуда кам. Бу Ўзбекистонда, ҳатто Совет Иттифоқи бўйича ҳам ЭНГ кам ёғин ёғадиган район ҳисобланади.

● Устюртда жойлашган Борсакелмас ботиғи — ЭНГ катта берк ботиғдир.

● Устюрт Ўзбекистонда ўсимликка ЭНГ камбағал ер дейиш мумкин.

● Ҳашоротлар ичида ЭНГ ашаддий йиртқичи бешиктебратардир.

● Ўзбекистон сув ҳавзаларида ЭНГ кўп тарқалган балиқ сазан бўлиб, бошқа балиқларга қараганда у секин сузади. Тез катта бўлади, тез кўпаяди.

● Шип — бакрасимон балиқларнинг ягона вакили бўлиб, Орол денгизида яшайди. Бўйи 2 метргача, оғирлиги 80 килограммгача келади. Ёз бўйи давомида деярли 2 минг километргача масофани босиб ўтади. Шип — бизда ЭНГ қимматли ва катта балиқлардан ҳисобланади.

● Устюртнинг Қўнғирот атрофидаги жарликларда чийилдоқ геккончa деган ЭНГ кичик калтакесак кўплаб учрайди. Унинг узунлиги 24 миллиметргача боради.

● Йўл-йўл калтакесак бизда учрайдиган ЭНГ чаққон калтакесакдир. Узунлиги 42-55 сантиметргача бўлади.

● Чуррак — ЭНГ кичик ўрдакчадир. У ер ва сув юзасида деярли тикка парвоз қила олади.

● Ўзбекистон ҳудудида ЭНГ йирик лочин — итолғи. ЭНГ кичиги эса — қопчиқдир.

● Чил каклик деган ЭНГ жажжи қушча Бойсун, Кўҳтанг, Боботоғ тоғларида ҳаёт кечиради.

● Қирғовулнинг ЭНГ йирик вакили — қорақорин (оғирлиги 3 килограмм келади) Зарафшон, Туркистон тоғ тизмаларида 2000-3770 метр баландликда яшайди.

● Тоғларда яшовчи қораялоқларнинг ЭНГ йириги — бўз қораялоқдир.

● Катта тақатумшуқ кўршапалаги Ўрта Осиёда учрайдиган қўлқанотлилар туркумининг ЭНГ йирик вакили ҳисобланади. Унинг тана ҳарорати 38-40 даража иссиқ бўлади.

● Жайра — Ўрта Осиёда яшайдиган ЭНГ йирик кемирувчи ҳайвондир. Оғирлиги 15 килограмм атрофида.

● Тарғил сиртлон Ўзбекистонда ЭНГ ноёб ҳайвон бўлиб СССР Қизил китобига киритилган.

● Ҳисор тоғларида мушукнинг ЭНГ йириги илвирс яшайди. 6 метрга ва ундан ҳам узоққа сакрайди.

● Ибард жаҳонда ЭНГ тез югурувчи сут эмизувчи ҳайвон саналади. Соатига 120 километргача тезликда югуради. Устюрт — Ўзбекистонда шу ҳайвон яшайдиган ягона жойдир.

● Баргсиз чўл ўсимлиги жузғуннинг ён илдизлари кўпинча 20 метрга, ҳатто ундан ҳам ортиб кетади. Асосий илдизи эса 1,5-2 метр чуқурликка кириб боради.

● ЭНГ эртаги сабзавот ўсимлиги редискадир. У катталашиб илдиз мева ҳосил қилади.

● ЭНГ иссиқсевар дарахт ёнғоқ ҳисобланади. У 300-400 йил яшайди.

Инобат МИРЗАЕВА.

Бу—қизиқ!

«Ўзи юрар» аравалар

● АРАВА кишилик дунёсининг ажойиб ихтироси ҳисобланган ғилдирак бунёдга келгандан сўнг ривож топган. Дастлабки ғилдирак, тарихий манбаларга қараганда, қадимги Мисрда эрамиздан XV-XIV аср илгариёқ ихтиро қилинган эди.

Ғилдиракнинг кашф этилиши инсонлар турмушида катта воқеа бўлди. Кейинчалик Миср, Уссурия ва бошқа жойларда бир томонга нишаброқ турадиган икки ғилдиракли аравалар бунёдга келди. Фақат XV асрдагина 4 ғилдиракли катта аравалар пайдо бўла бошлади.

Савдо-сотиқнинг ва саноатнинг ривожланиши билан олдингиларига нисбатан қулай ва енгил хилма-хил фойтунлар ишлаб чиқариш анча кенгайди ҳамда такомиллашди. Транспортнинг аҳамияти борган сари орта борди. Кўпгина халқларда от қўшиладиган фойтунларни отсиз «ўзи юрувчи» транспорт воситалари билан алмаштириш ғояси туғилди.

Босма қоғоз

● СИЁҲНИ бир зумда шимиб оладиган босма қоғоз қандай ихтиро қилинганлиги кўпчиликка яхши таниш бўлмаса керак. Аслида воқеа бундай бўлган эди.

Англиянинг қоғоз фабрикаларидан бирида ўз хизматини адо этаётган бир киши қоғоз қилиш учун тайёрланган хамирсимон хом ашёга елим қўшишни унутиб қўйган эди. Ишчи бу хатоси учун фабрикадан ҳайдалган эди.

Елим қўшилмай тайёрланган қоғоз намни ўзига жуда яхши сингдиришини тез орада пайқаб қолишади. Корхона эгаси ишнинг кўзини биладиган одам эди. У ўз корхонасидаги бутун ишни нуқул босма қоғоз ишлаб чиқаришга мослаштиради. Шу туфайли у қисқа вақт ичида ниҳоятда бойиб кетади.

Ғалати кашфиёт

● АТОҚЛИ инглиз олими Хемфри Дэвининг физика ва кимё соҳасидаги кашфиётлари кўпчилик ўртасида маълум ва машҳур. Бир куни дўстлари ундан ўз кашфиётлари тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилиб қолишди.

Шунда Дэви:

— Очиғини айтганда, мен учун маълум аҳамиятга эга бўлган бир қанча кашфиётлар қилганлигимни инкор этмайман. Лекин шулар ичида энг зўр кашфиётим — Фарадейни топганлигим бўлди.

Дарҳақиқат, муқовасоз ёрдамчиси бўлган Майкл Фарадейдан XIX аср буюк физиги ва кимёгарининг етишиб чиқишига Х. Деви сабабчи бўлган эди.

Акбар АЛИЕВ тайёрлаган.

Яна нарх-наво ҳақида

ЧАЙҚОВ БОЗОРИ УЧАРЛАРИ

ТОШКЕНТ Отчопари ҳар якшанба чайқов бозорига айланади. Ростмана қидирса анқонинг уруғини ҳам топиш мумкин бўлган бу ерда эрта билан — олтилардаёқ олди-сотди бошланади. Бу бежиз эмас, албатта. Ҳар хил текшириш хизматчилари ҳали ширин уйқудалигидаёқ учар чайқовчилар ишларини битиришиб, кўздан ғойиб бўлишади.

Бозор ичкарисига кириш 20 тийин. Машина билан кирилса 2 сўм тўланади.

— Олдин бунақа қоидa йўқ эди-ку?! — деб қолди назоратчига қараб йўловчилардан бири.

— Яқиндан шунақа бўлди, — деди назоратчи бепарволик билан. — 20 тийин тўламасангиз ичкарига қўймайман.

Тушгача минг-минглаб сотувчи ва олувчи келиб кетадиган бу чайқов бозорига ҳар бир кирувчи 20 тийиндан тўласа неча сўм бўларкин. Яна бунинг устига ҳар бир машина учун 2 сўмдан олинади.

— Кўп эмас, — дейишди Отчопар хизматчилари, — бор-йўғи икки-уч минг.

Мана машина бозори. Мойи артилмаган 2410 маркали «Волга»-ю «КамАЗ»дан тортиб, хорижий мамлакатда тайёрланган «Тойота», «Мерседес» машиналарини ҳам сотиб олиш мумкин. Фақат пулига чидасангиз бас. Ҳеч ким мушугингизни пишт демайди.

— Бўладиганини айтинг? — деб қолди «Волга» машинасининг атрофини айланиб чиққан, ўрта ёшлардаги йигит.

— Саксон минг, — деди машинанинг эгаси.

Савдо қизиб кетди. Беш минг, ўн минг бу ерда чўт эмас. Охири 74 минг сўмга «бор барака» қилишди. Машина ҳужжатларини расмийлаштириш ва комиссион нархни олган одам тўлайдиган бўлди.

Сал нарироқда давлат нархи 9 минг сўм бўлган «Жигули — 2106» машинасининг 011 моторлиги 27 минг сўмга, янги чиққан 2141 маркали, давлат нархи 12.234 сўм турадиган «Москвич» машинаси эса 30 минг сўмга савдо бўлди.

— Машина тоза пул бўлиб қолди-да, — деди бошига дўппи кийган ўрта ёшлардаги йигит. — Ё пул қадрсизланиб кетди ёки одамларда пул кўп.

— Машинани айтасиз, — деди ҳамроҳи. — Эҳтиёт қисмлар сотилаётган тарафга ўтдингизми? Бир бориб кўринг, тепа сочингиз тикка бўлиб кетади. «Жигули»нинг 75 сўм турадиган битта ғилдираги 180 сўм, 45 сўмлик стартер 120 сўм, 80 сўм турадиган аккумуляторни 150 сўмдан пуллашаяпти. Ахир бу инсофсизлик эмасми?

— Гапингиз тўғри. Бузилиб қолган машинангизга эҳтиёт қисмни 5-10 баравар ортиғига харид қилсангиз одамга алам қилар экан, — деди дўппили йигит.

— Нима қиласиз, магазинда, хизмат кўрсатиш устахонасида бўлмагандан кейин оласизда. Шунинг учун ҳам машина ўғрилари кўпайиб кетди, биродар.

Хўп, машина зеб-зийнат дейлик. Уни ойлигидан ошириб, ортиқча пул орттирган оилалар олишади. Ахир кийим-кечакларчи? Нега энди бу буюмлар чайқов бозорида хоҳлаганча топилади-ю савдо шохобчаларида йўқ.

Тўй тараддудида юрган юзлаб ҳамшаҳарларимизни кўрганда ачиниб кетасан киши. Ҳали у йўқ, ҳали бу. Қилмай деса бўлмайди, келин, куёвни анъанага кўра кийинтириш керак. Бир ёғи қудачилик. Тўй бошланмасдан ҳар хил гина-кудуратлар бўлмасин дейди.

Келин оқ пойабзал кийиши керакми? Керак. Магазинда 50-65 сўм турадиган бу оёқ кийими чайқов бозорида 200-220 сўм. Куёвнинг 16-20 сўм турадиган оқ кўйлаги 45-50 сўм. 120-150 сўмлик оддий костюм-шим эса 280-300 сўмга сотилмоқда. Чайқовчилар билан ана шу олаётган буюмингиз нархини 5-10 сўмга камайтиришни илтимос қилиб кўрингчи? Тескари қараб кетишади. Бу ҳали оддийси. Агарда келин магазинда 550-800 сўм турадиган (ёқасига қараб) «Лама» пальтосини истаб қолсачи? 1.300-1.500 сўмга тушасиз. Бундай битта пальтонинг пули билан битта тўйни ўтказса бўлади.

Хўш, чайқов бозорига битта эмас, бир нечталаб кўйлак, пойабзал, пальто, костюм ва бошқа ўнлаб ноёб буюмлар қаердан келмоқда? Нега энди уни текширадиган, назорат остига олиб, бирини беш, ўнга пуллаётган учарларни ушлаб, чора кўришмайди? Бу ноёб буюмлар шаҳримиздаги савдо шохобчалари ва омборларидан олинмаган деб, ким кафолат бера олади?!

Тўғрисини айтиш керак, кейинги вақтда хорижда ишлаб чиқарилган буюмларни шаҳримизга келтириш анча камайди. Лекин вақти-вақти билан оз миқдорда бўлса ҳам олинмоқда. Қани ўша моллар? Корхона ва ташкилотларга тарқатилаяптими? Магазинларда сотилаётганини ҳеч ким кўраётгани йўқ. Балки бу ноёб моллар савдо шохобчаларига келтирилмасдан йўлда ва омборхоналарда йўқ бўлиб кетаётгандир. Бу ҳақда биз шаҳар ички ишлар бошқармаси хизматчилари билан ўтказиладиган бозор — магазин — омборхона рейдимизда сўз юритамиз.

Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ.

● ЛЕНИН комсомоли номидаги маданият ва истироҳат боғида «Эртаклар шаҳарчаси» деб номланган аттракцион очилди.

СУРАТДА: эртаклар оламига саёҳат мана шундай жажжи вагончаларда бошланади.

Х. Мирзакаримов сурати.

Қулун учун ...ҳужжат

Ереван ҳайвонот боғи нодир жонивор — пржевальск оти туғилган кунни нишонлади.

— Бу воқеанинг ноёблиги шундаки, табиатда бу жониворларни бутунлай учратиб бўлмайди. Жаҳон ҳайвонот боғларида улар 500 та атрофида, холос — деди ҳайвонот боғининг директори Д. Степанян. — Бизнинг мамлакатимизда эса бундай отлар атиги тўққизта ҳайвонот боғида бор. Улар анчагина қиммат — қарийб 11 минг сўм туради.

Энди қулунга паспорт бериладн. Дарвоқе, рақамли муҳр паспортга Прагада — нодир жониворларни рўйхатга олиш жаҳон марказида қўйилади. Кичкинтой Ереванда прописка қилиниб, шу ерда яшайди, — деб якунлайди ўз хабарини ТАСС мухбири Т. Оганесян.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

23 июлдан 29 июлгача

Душанба, 23

● ЎзТВ I

11.30 «Биринчи концерт». Фильм-концерт.
12.00 «Мартаба». Телефильм.
12.20 Такрорий фильмлар экрани. «Қайта туғилган туйғу». Бадиий фильм («Мосфильм»).

* * *

17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 Янгиликлар.
17.40 «Довон», «Серқатнов сўқмоқлар». Ҳужжатли фильмлар.

Қувноқ ўтсин таътиллар

18.20 Болалар учун концерт.
18.50 «Қарор ва ижро». Ўзбекистон ССР Олий Советининг I сессияси қарорлари ижроси ҳақида.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Талабалик йилларим».
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Йилқилар». Телефильм.
21.15 «Саҳнадошлар». Одина Ғозиева, Абдушоир Салимов.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Ҳаж таассуротлари».
22.55 А. Буровский. «Гапир!!!». Олим Хўжаев номидаги Сирдарё вилояти мусиқий театрининг спектакли.
00.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
18.15 «Дурангсиз ўйин». Бадиий фильм («Грузия-фильм»).
19.50 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бир тун ҳодисалари». Ўзбекистон телевидениеси, Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси ва «Тошкент оқшоми» газета редакциясининг биргаликдаги рейди.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 «Хазораи «Шоҳнома». Адабий кўрсатув.
21.40 «Сўз сеҳри». Телефильм.
22.00 «Ахбор».
22.20 «Махфий сайр». Бадиий фильм.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.05 «Замонамиз қаҳрамони». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Таллинн).
8.40 «Асраб авлодларга етказ».
9.20 Мультфильм.
9.40 Болалар учун фильм. «Колумб» шхуна юнгаси».
10.55 «Дунё бўйлаб». Альманах.
12.00 «Время».

* * *

15.10 Миср миллий байрами — Инқилоб кунига. Кинопрограмма.
16.05 Болалар соати.
17.05 «Кема қаёққа сузмоқда». Ҳужжатли фильм.
18.00 «Время».
18.30 «Педагогика ҳамма учун».
19.30 «Бенони ва Роза». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия (Норвегия телевидениеси). Премьера.
20.30 «Время».
21.00 Яхши ният ўйинлари. Спорт гимнастикаси. Енгил атлетика.
23.00 «Она-замин ташвишида» туркумидан Тинч океан қирғоқларининг экологик муаммолари ҳақида телефильм.
23.30 Яхши ният ўйинлари. Спорт гимнастикаси. Енгил атлетика.
23.55 «Маэстро». Дирижёр Кирилл Кондрашин.
01.00 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

7.30 Эрталабки бадан тарбия машқлари.
7.45 Болалар учун фильм. «Барҳаёт қаҳрамонлар».
9.00 «Иккинчи истеъдод».
9.30 П. Ершов. «Букри тойчоқ».
11.00 Яхши ният ўйинлари. Академик эшкак эшиш. Сузиш.

* * *

17.15 Яхши ният ўйинлари. Гандбол. Эркаклар. СССР—АҚШ терма командалари. Волейбол. Хотин-қизлар. Куба—ХХР терма командалари. Спорт гимнастикаси. Енгил атлетика.
20.35 «Экранда Сибирь».
20.45 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биздачи...».
21.00 Н. В. Гоголнинг экранлаштирилган асарлари. «Ўлик жонлар». 1-серия («Мосфильм»).
22.10 «Томошабинлар меҳри совrини» кинофестивали. «Стандарт шаҳар ҳақида қисса». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Владивосток).
22.45 «Курорт шаҳарча». Телевизион ҳужжатли фильм.
23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
23.30 «Юктэ чашмаси». Ҳужжатли фильм.
24.00 Яхши ният ўйинлари. Баскетбол. Эркаклар. СССР — Италия терма командалари.

Сешанба, 24

● ЎзТВ I

Қувноқ ўтсин таътиллар

11.30 «Қувноқ ёз қўшиқлари». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
12.00 «Боғ ҳовлида». Телефильм.
12.20 Такрорий фильмлар экрани. «Дурангсиз ўйин». Бадиий фильм.

* * *

17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 Янгиликлар.
17.40 «Ўзбек тилини ўрганамиз» (такрор.).
18.10 «Қора қуён». Мультфильм.
18.20 «Мактаблар янги ўқув йилига қандай тайёргарлик кўряпти?».
19.00 «Хизмат кўрсатиш тармоқлари».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Саид Аҳмад. Ҳажвий новеллалар.
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Мувозанат».
21.20 «Жоним эрурсан қўшиқ». Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Шокиржон Эргашев куйлайди.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қувноқлар ва зукколар». Шаҳрисабз пиллакашлик фабрикасининг «Кумуш тола» ва Тошкентдаги «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмаси «Чевар» командаларининг мусобақаси.
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 Ҳужжатли фильмлар экрани.
18.45 Тижорат хабарлари.
18.55 «Омадли «Чўртан» командири». Бадиий фильм («Мосфильм»).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 «Суруди меҳри». Мусиқий кўрсатув.
21.50 «Панди ниёгон».
22.00 «Ахбор».
22.20 «Дмитрий II». Бадиий фильм. 1-серия.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.00 «Оламни гўзаллик асрайди». Артекда мусиқий фестиваль.
8.40 «Ҳайвонлар цирки».
9.25 «Халқ Хўжалиги Ютуқлари кўргазмасида уч учрашув».
10.05 «Сиз бунга қодирсиз».
10.50 Яхши ният ўйинлари. Волейбол. Хотин-қизлар. СССР— Канада терма командалари. Гандбол. Эркаклар. СССР—Япония терма командалари.
11.50 Мультфильм.
12.00 «Время».
12.30 Болалар соати.
13.30 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).

* * *

14.55 «Бизни ёшлик йўлга бошлади». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия (А. Довженко номли киностудия).
16.00 «ТелеЭКО» журнали.
16.30 Сиёсий мулоқотлар. «КПСС XXVIII съезди якунлари ҳақида».
18.00 «Время».
18.30 «Степ оҳангларида сайр». Фильм-концерт.
19.25 Шеърият лаҳзалари.
19.30 «Бенони ва Роза». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. Премьера.
20.25 «Ер—она масканимиз». Фотоконкурс.
20.30 «Время».
21.00 Яхши ният ўйинлари. Сузиш. Енгил атлетика.
23.00 «Виталий Семин. Ҳаёти саҳифалари». Ҳужжатли фильм премьераси (Ростов).
23.30 Яхши ният ўйинлари. Сузиш. Енгил атлетика.
23.50 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
01.50 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

7.30 Эрталабки бадан тарбия машқлари.
7.45 Ҳужжатли фильмлар. «Нима қанча туради?», «Зигзаг».
8.15 «Навбат сизга, артист». Л. ва В. Анисимовлар куйлайди.
8.35 Болалар учун фильм. «Ҳаммага маълум сир». 1-серия (А. Довженко номли киностудия).
9.40 «Она ва ўгай она». Ҳужжатли фильм премьераси (Ғарбий Сибирь кинохроника студияси).
10.20 Такрорий телефильмлар сеанси. «Бу ҳаммаси у ҳақда». 1-серия («Экран»).
11.35 «Қўғирчоқ театри олами». 1-кўрсатув.
12.25 Ритмик гимнастика.

* * *

16.30 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Томошабинга пешвоз» (Тюмень).
17.20 «Уддабурон кишилар». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Совет—Италия «Совпластитал» қўшма корхонасининг иши ҳақида («Союзтелефильм»).
17.50 «Телевизион мусиқий абонемент».
18.50 Сергей Березин қўшиқлари.
19.00 Яхши ният ўйинлари. Сузиш. Енгил атлетика.
20.30 Шостакович номли Давлат квартети чалади.
20.45 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Тушлар ҳақида эртак».
21.00 Н. В. Гоголнинг экранлаштирилган асарлари. «Ўлик жонлар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
22.25 П. И. Чайковский номли IX халқаро конкурсда.
23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
23.30 «Делегатскаядаги музей».
24.00 «Сизга куйлаб бераман». Вадим Егоров қўшиқлари.

Чоршанба, 25

● ЎзТВ I

11.30 «Болалар денгизни орзу қилишади». Болалар учун фильм.
12.00 «Дахлсиз миллар». Телефильм.
12.30 Такрорий фильмлар экрани. «Омадли «Чўртан» командири».

* * *

17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 Янгиликлар.

Қувноқ ўтсин таътиллар

17.40 «Меҳр ўчоғи». Табиатни муҳофаза қилишга бағишланади.
18.15 «Тошбақа». Мультфильм.
18.25 «Ғарб ва Шарқ: мулоқотдан ҳамкорликка». Халқаро мавзуда суҳбат.
19.00 «Ғалла — ризқ-рўзимиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Камолат сари». Сора Тошматова, Шомаҳмуд Шораҳмедов.
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Ижод саҳифалари». Комил Яшин таваллудининг 80 йиллиги олдидан.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Халқа». Бадиий фильм («Ленфильм»).
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Дўстлик» кўрсатувлари. Туркманистон телевидениесининг программаси.
19.20 Ўзбекистон Давлат телевидениеси ва радиоси хизмат кўрсатган хор коллективининг концерти.
19.45 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Манфаатларимиз йўлида». Чирчиқ дарёсининг экологиясига бағишланади (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 Мусиқий кўрсатув.
22.00 «Ахбор».
22.20 «Ҳаёти деҳот». Тележурнал.
23.00 «Маҳфират Ҳамроқулова куйлайди». Фильм-концерт.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.00 Яхши ният ўйинлари. Гандбол. Эркаклар. СССР—Чехословакия терма командалари.
8.35 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
10.35 «Экологик бумеранг». Ўсмирлар учун публицистик программа.
11.50 «Лайлак». Мультфильм.
12.00 «Время».

* * *

14.45 «Бизни ёшлик йўлга бошлади». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.50 «Мусиқий хазина».
16.30 «Марафон-15».
18.00 «Время».
18.30 «Владимир Висоцкий. Монолог».
19.30 «Бенони ва Роза». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. Премьера.
20.30 «Время».
21.00 Яхши ният ўйинлари. Сузиш. Енгил атлетика.
23.00 «Юргенс бухтаси». Телефильм премьераси (Новосибирск).
23.30 Яхши ният ўйинлари. Сузиш. Енгил атлетика.
23.50 «Номсиз кўрсатув». Твер губернияси аҳолиси ҳақида.
00.25 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

7.30 Эрталабки бадан тарбия машқлари.
7.45 «Шаҳарнинг ҳам ўз қалби бор». Ҳужжатли фильм.
8.15 Концерт.
8.45 Болалар учун фильм. «Ҳаммага маълум сир». 2-серия.
9.50 «Шапито, шапито». Фильм-концерт («Экран»).
10.40 Такрорий телефильмлар сеанси. «Бу ҳаммаси у ҳақда». 2-серия.
11.55 «Қўғирчоқ театри олами», 2-кўрсатув.

* * *

16.30 В. Шувалов ижросида рус халқ қўшиқлари.
17.00 «Вертикаль». «Театрдан икки қадам нарида». Телефильм премьераси (Пермь).
17.30 «Орзуларим, мени алдаманг». Леся Украинканинг ҳаёти ва ижоди ҳақида фильм-концерт премьераси.
18.25 «Чорраҳада». Ҳужжатли фильм.
19.00 Яхши ният ўйинлари. Сузиш. Енгил атлетика. АҚШдан кўрсатилади.
20.30 «Вавака». Телефильм.
20.45 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биздачи...».
21.00 Н. В. Гоголнинг экранлаштирилган асарлари. «Ўлик жонлар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
22.15 Швед радиоси хорининг концерти.
23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
23.30 Қўшиқ инсон билан қолади. «Подмосковье оқшомлари» (В. Соловьев-Седой, М. Матусовский).
00.35 Яхши ният ўйинлари. Баскетбол. Эркаклар. СССР—АҚШ терма командалари.

Пайшанба, 26

● ЎзТВ I

11.30 «Мўъжизалар куни». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
11.55 «Қоялар чорлайди». Телефильм.
12.20 «Энди сизни ким деб аташ керак?». Бадиий фильм («Мосфильм»).

* * *

17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 Янгиликлар.

Қувноқ ўтсин таътиллар

17.40 «Сеҳрли қулф». Мультфильм.
18.00 «Қонунни биласизми?». Ўсмирлар учун кўрсатувлар.
19.00 «Дала неъматлари — эл дастурхонига».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Алифбо сабоқлари».
20.20 Тижорат хабарлари.
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар беради...».
21.10 «Наштар». Ҳажвий киножурнал.
21.20 «Рақслар гулдастаси». Концерт.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Экран таништиради». Кинокўрсатув.
23.35 «Фожиага йўл қўймайман». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
01.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Горгоннинг боши». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
19.30 «Дўстлик» кўрсатувлари.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 Ёш ижрочилар концерти.
21.45 «Она ва бола».
22.00 «Ахбор».
22.20 «Дмитрий II». Бадиий фильм. 2-серия.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.05 «Сеҳрланган бола». Мультфильм.
8.50 «Оламни гўзаллик асрайди». Артекда мусиқий фестиваль.
9.30 «Ошхонадаги суҳбат ёки бахтиёр аёл монологи». Ҳужжатли фильм.
9.50 «Владимир Висоцкий. Монолог».
10.50 Болалар соати.
11.50 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
12.00 «Время».

* * *

14.45 «Бизни ёшлик йўлга бошлади». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
15.50 Кубанинг миллий байрами— Миллий қўзғолон кунига. «Бу — Куба». Кинопрограмма.
16.25 «Билмасвой рулда». Мультфильм.
16.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
17.30 Тараққиёт. Ахборот. Реклама.
18.00 «Время».
18.30 «Иллюзионли аттракцион».
18.55 «Билса ҳазил, билмаса чин».
19.30 «Бенони ва Роза». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. Премьера.
20.30 «Время».
21.00 Яхши ният ўйинлари. Енгил атлетика.
23.00 «Босқичлар».
00.15 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

7.30 Эрталабки бадан тарбия машқлари.
7.45 «Эл қатори». Телевизион ҳужжатли фильм.
8.15 «Ер юзида севги мавжуд экан». Фильм-концерт (Минск).
8.45 «Йўқолган хазинани излаб». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Грузия-фильм»).
9.50 «Топилмалар бюроси». Мультфильм.
10.25 Такрорий телефильмлар сеанси. «Бу ҳаммаси ў ҳақда». 3 ва 4-сериялар.
12.35 «Қўғирчоқ театри олами». 3-кўрсатув.

* * *

16.25 Ритмик гимнастика.
16.55 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
17.00 «Осиё овози». Оммавий куй ва қўшиқлар ижрочилари I Халқаро телевизион конкурси ҳақида.
17.25 «Томошабинлар меҳри совrини» кинофестивали. «Агар шу куй бўлмаганда...». Ҳужжатли фильм премьераси.
17.55 «Биз яшаётган олам». Режиссёр Л. Бакрадзе фильмлари. «Шошиляпти».
19.00 Ироқ фольклор ансамблининг концерти.
19.25 Яхши ният ўйинлари. Сув полоси. СССР—АҚШ терма командалари.
20.25 Мусаввир А. Осмеркин голгофи.
20.45 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биз офтобга эргашиб борамиз». Мультфильм.
21.00 Н. В. Гоголнинг экранлаштирилган асарлари. «Ўлик жонлар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
22.20 РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Баранова куйлайди. Саратовдан кўрсатилади.
23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
23.30 Яхши ният ўйинлари. Баскетбол. Эркаклар. Волейбол. Хотин-қизлар. Ярим финал.

Жума, 27

● ЎзТВ I

11.30 «Табиатга муҳаббат». Кинопрограмма.
12.30 Такрорий фильмлар экрани. «Горгоннинг боши». Бадиий фильм.

* * *

17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 Янгиликлар.
17.40 «Сўғдиёна» қизлари». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
19.00 «Фанга бағишланган умр». В. И. Ленин номли Тошкент Давлат дорилфунунининг 70 йиллиги олдидан.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Бола бошидан». Ўзбекистон телевидениеси ва «Совет Ўзбекистони» газета редакциясининг биргаликдаги рейди.
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Ижоднинг бошланиши». Катталар учун мультфильм.
21.10 «Субҳидам еллари». Дилрабо наволар.
21.45 Кинолавҳа.
21.50 «Одобнома».
22.00 «Ахборот».
22.20 «Абадият». Навоий ва Ҳусайн Бойқаро.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Ёввойи». Бадиий фильм («Ўзбекфильм», рус тилида).
19.30 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ҳар бир уй учун». Бевосита мулоқот.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 «Парасту». Мусиқий кўрсатув.
22.00 «Ахбор».
22.20 «Негатив». Танқидий кўрсатув.
22.50 «Севги тумори». Бадиий фильм.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.05 Мультфильмлар: «Йўл-йўлакай булутлар билан», «Филга совға», «Хазина».
8.35 «Рус қирғоғи, олис қирғоқда...». Ҳужжатли фильм.
8.55 «Босқичлар».
10.10 «Умринг боқий бўлсин, Ер!».
11.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
12.00 «Время».

* * *

15.15 Ашхобод шаҳар болалар филармонияси скрипкачилар ансамблининг концерти.
15.45 Мальдив республикасининг миллий байрами — Мустақиллик кунига. «Мальдивлар. Ороллардаги юбилей». Кинопрограмма.
16.15 «Жамғарма». Мультфильм.
16.25 «Бекинмачоқ ўйнаймиз».
16.55 «Ғалла трассаларида». Телекўприк.
18.00 «Время».
18.30 «Бу озодлик». Кооператив ҳаракати ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.
19.00 Надежда Чепрага куйлайди.
19.25 «Бенони ва Роза». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия. Премьера.
20.30 «Время».
21.00 Яхши ният ўйинлари. Енгил атлетика.
23.00 Гандбол. Эркаклар. Ярим финал.
23.30 Долзарб интервью.
23.40 «Бу бўлган... бўлганди...».
00.10 «Нигоҳ» программасининг махсус сони. «Ўз-ўзини ҳимоя қилиш... қуролсиз-а?». «Левашовлар меморандуми».
01.55 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

7.30 Эрталабки бадан тарбия машқлари.
7.45 «Госпиталь». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
8.25 «Салют» Маданият саройида халқ қўшиқлари байрами.
8.55 «Йўқолган хазинани излаб». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
10.00 «Олтин антилопа». Мультфильм.
10.30 Такрорий телефильмлар сеанси. «Бу ҳаммаси у ҳақда». 5 ва 6-сериялар.
12.40 С. Рахманинов номли II Бутуниттифоқ конкурсининг лауреати Э. Чуприк чалади.

* * *

16.30 «Қуённикида ҳовли тўйи». Мультфильм.
16.50 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
16.55 «Ўғирлик». Телевизион ҳужжатли фильм.
17.45 Компьютерли аккордеон учун соло. Ю. Дранга ва Б. Тимур чалади.
17.59 «Уй». Ҳужжатли фильм премьераси.
18.20 «Биринчи қаторга чипта». Мусиқий гороскоп.
19.20 Яхши ният ўйинлари. Бейсбол. СССР—АҚШ терма командалари. Енгил атлетика.
20.25 «Навбат сизга, артист». Л. ва В. Анисимовлар куйлайди.
20.45 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Сеҳрланган ўрмон».
21.00 Н. В. Гоголнинг экранлаштирилган асарлари. «Ўлик жонлар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия.
22.30 Н. Латинский чалади (скрипка).
23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
23.30 Яхши ният ўйинлари. Волейбол. Хотин-қизлар. Финал. Сув полоси. СССР—Испания терма командалари.

Шанба, 28

● ЎзТВ I

9.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

10.00 «Одобнома» (такрор.).
10.10 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ҳамшаҳарлар». Қўқон шаҳридан тайёрланган кўрсатув.
11.10 «Чорраҳа». Йўл ҳаракати хавфсизлиги ҳақида.
11.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ботма, қуёш».
12.30 «Саломат бўлинг!».
13.00 «Афғон рубоби оҳанглари». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
13.30 «Деҳқон юмушлари».
14.00 «Дўстлик экрани». Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликдаги программаси.
15.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Олтин занжир». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
16.30 «Шоирлар—болаларга». Ҳаким Назир.

Тижорат кўрсатувлари

17.15 «Олтин тери». Бухоро вилояти Конимех ноҳиясидаги «Шофрикон» совхози қоракўлчилларининг иш тажрибасидан.

*

17.45 Кўрсатувлар тартиби.

Қувноқ ўтсин таътиллар

17.50 «Сайёҳ ва қози», «Медуза нима эшитди?». Мультфильмлар.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Оқшом эртаклари.
20.00 «Бухороча эртак». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Телетомошабинлар ҳузурида». Тошкент вилояти телетомошабинлари билан сиёсий шарҳловчилар учрашуви.
22.00 «Ҳафтанома».
22.40 «Очилхон Отахонов куйлайди». Видеофильм.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Савту калом». Собир Султон шеърлари асосида тайёрланган адабий-мусиқий кўрсатув.
9.50 «Раҳмат, фестиваль!». Телефильм.
10.10 «Севги тумори». Бадиий фильм.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Айиқча Бутуз», «Қуённикида ҳовли тўйи», «Пират лақабли итнинг ёзишмаларидан». Мультфильмлар.
18.50 Болаларга мусиқа ҳақида.
19.30 «Новости».
19.50 Афғон артистларининг концерти.
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Дўстлик экрани». Душанбе—Тошкент телекўприги.
22.00 «Ахбор».
22.20 «Кўҳи баланд». Айний ноҳияси.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.00 «Бу қўшиқни ёдда тут». Катталар ва болалар учун.
8.15 «Сиз яратган боғ».
8.45 «Партнер». Тижорат хабарномаси.
9.15 «Ҳайвонот оламида».
10.15 «Қалбга яқин қўшиқлар».
10.55 «Пи» белгиси билан». Илмий-оммабоп программа саҳифаларидан.
12.05 Шеърият лаҳзалари.
12.10 «Қизча ва масхарабоз». Мультфильм.
12.20 «Совуқ уруш»дан кейин дунёга бир назар». Америка сиёсатшунос олимлари суҳбати.
12.40 «Пламя» ансамбли ижро этади.
12.50 «Олма дарахти». Мультфильм премьераси.
13.05 Яхши ният ўйинлари. Спорт гимнастикаси. Баскетбол. Эркаклар. АҚШдан кўрсатилади.
15.15 «Ирокезлар қабиласи иттифоқи». Бадиий фильм (ГДР).
16.35 «Халқаро панорама».
17.20 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Шерлоқ Холмс ва доктор Ватсон». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
19.35 «Кантри услубидаги мулоқот». Совет—Америка «Диалог» қўшма корхонаси ҳақида.
20.30 «Время».
21.10 «Дўстлик меридианлари». Поляк қўшиқлари II Бутуниттифоқ фестивалининг якунловчи концерти. Витебскдан кўрсатилади.
23.00 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.
23.15 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг».

● МТ II

7.30 Эрталабки бадан тарбия машқлари.
7.45 «Балиқ овловчи мушук». Мультфильм.
7.55 «Хайрли таваккал». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия).
9.15 «Совет Россияси» видеоканали.
11.45 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади.
12.00 Яхши ният ўйинлари. Спорт гимнастикаси.
13.00 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
15.45 Яхши ният ўйинлари. Кураш.
16.30 С. Рахманинов романсларини И. Архипова ижро этади.
17.00 «Андроников сўзи. «Нева проспекти». Телевизион фильм.
18.05 «Ёрқин из қолдираман». А. Тўқай ижоди ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.
18.50 Шеърият лаҳзалари.
19.00 Яхши ният ўйинлари. Бадиий гимнастика.
22.00 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Ивасик-Телесик». Мультфильм.
22.15 Яхши ният ўйинлари. Гандбол. Эркаклар.
23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
23.30 Шостакович номли Давлат квартети чалади.
23.40 Катталар учун мультфильмлар.
24.00 Яхши ният ўйинлари. Велоспорт. Бокс. Кураш.

Якшанба, 29

СССР ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

● ЎзТВ I

9.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

10.00 «Одам-амфибия». Бадиий фильм («Ленфильм»).
11.35 «Ҳодисалар ва мўъжизалар». Кўрсатув телетомошабинларнинг хатлари асосида тайёрланган.
12.40 «Сиз севган қаҳрамонлар». Кинокўрсатув.
13.40 «Қуёшли ўлка маршрутлари».
14.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Заҳматкаш қўллар». Сурхондарё вилоятидан кўрсатув.
14.35 «Қувноқ стартлар». Белоруссия ва Ўзбекистон ССР командаларининг учрашуви.
15.55 «Алифбо сабоқлари».
16.30 Учқун Назаров. «Ойна». Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.

*

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Мультфильм.
18.10 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.55 «Сиҳат-саломатлик». Ошқозон ва ичак касалликларини олдини олиш.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Андижон: тараққиёт одимлари». Андижон вилоятидан кўрсатув.
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Муҳандиснинг мугузи». Телефильм.
21.20 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
22.00 «Ахборот».
22.20 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Покланиш». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.15 «Офарин!». Душанбе шаҳридаги 10-ўрта мактабнинг ва Калининобод шаҳридаги 65-ўрта мактабнинг командалари ўқувчилари мусобақалашадилар.
11.15 СССР Ҳарбий-Денгиз флоти кунига бағишланган кинопрограмма.
12.15 «Менга турмушга чиқинг». Бадиий фильм (рус тилида).

* * *

18.10 Кўрсатувлар тартиби.
18.15 «Хазиналар ороли». Мультфильм.
19.05 «Менга турмушга чиқинг». Бадиий фильм (рус тилида).
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Маснавии маънави». Жалолиддин Румий. 1-кўрсатув.
22.00 «Ҳафта». Информацион кўрсатув.
22.30 «Ситораҳои Шарқ». Ҳангома (Афғонистон).
23.50 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ I

7.30 Спорт ҳамма учун.
7.45 Ритмик гимнастика.
8.15 «Спортлото» тиражи.
8.30 «Эрта саҳарлаб». Болалар учун кўрсатув.
9.30 «Ватан хизматида».
10.30 Тонгги дам олиш программаси.
11.00 «Саёҳатчилар клуби».
12.00 «Мусиқий киоск».
12.30 «Образ». Юқори синф ўқувчилари учун адабий кўрсатув.
13.30 В. Селевохин чалади (фортепьяно).
13.45 «Иштиёқмандлар». Халқ ижодиёти музейи ҳақида телевизион ҳужжатли фильм.
14.00 Яхши ният ўйинлари. Сув полоси. Ярим финал.
14.30 Спорт гимнастикаси. Велоспорт. АҚШдан кўрсатилади.
16.50 «Қишлоқ янгиликлари». Панорама.
18.10 «Томошабинлар меҳри совrини» кинофестивали. «Якшанба болалари». Телевизион ҳужжатли фильм (Куйбишев шаҳри).

Якшанба кинозали

18.30 «Ўрмон саргузашти». Мультфильм.
18.50 «Катта пойга». Телевизион бадиий фильм (Польша). Премьера.
20.30 «Время».
21.00 «Абадият ҳақида ўйлар». Якшанба ўгитлари.
21.15 «Гўзал истиқбол». Украина мультипликациясини эртага нималар кутмоқда мавзуида вариациялар.
22.15 1990 йил қўшиқлари.
23.25 «Жанна д'Арк учун квота». СССР—ГФР халқаро театр фестивали ҳақида.

● МТ II

7.30 Зарядкага сафланинг!
7.45 Экранда 01 хизмати». Ёнғиндан эҳтиёт бўлиш чоралари.
8.10 «Болалик байрамлари». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия).
9.33 «Искандаркўл». «Она-замин ташвишида» туркумидан телевизион ҳужжатли фильм (Душанбе).
9.50 «Оила». Телепрограмма.
10.50 «Шарқий Сибирь». Киножурнал.
11.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
12.00 «Олтин хўрозча ҳақида эртак». Мультфильм.
12.30 «Эҳ, дўстларим, менинг дўстларим». Шоир С. Осиашвили шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар.
14.00 «Совет Россияси» видеоканали.
16.30 «Планета». Халқаро программа.
17.30 В. Токарева. «Ер билан осмонча». Телеспектакль.
18.30 «Боликдан таниш қўшиқ». В. М. Шукшин ҳаёти ва ижодида халқ қўшиқларининг роли ҳақида бадиий-публицистик фильм.
19.45 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Мушукча нималар ҳақида ўйлаяпти».
20.00 Яхши ният ўйинлари. Кураш. Бадиий гимнастика.
22.15 Яхши ният ўйинлари. Хоккей. СССР—ГФР терма командалари. 3-давр.
23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан).
23.30 Александр Сокуров ва унинг фильмлари.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

Р. — 10162.
140.390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Д—2201.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.